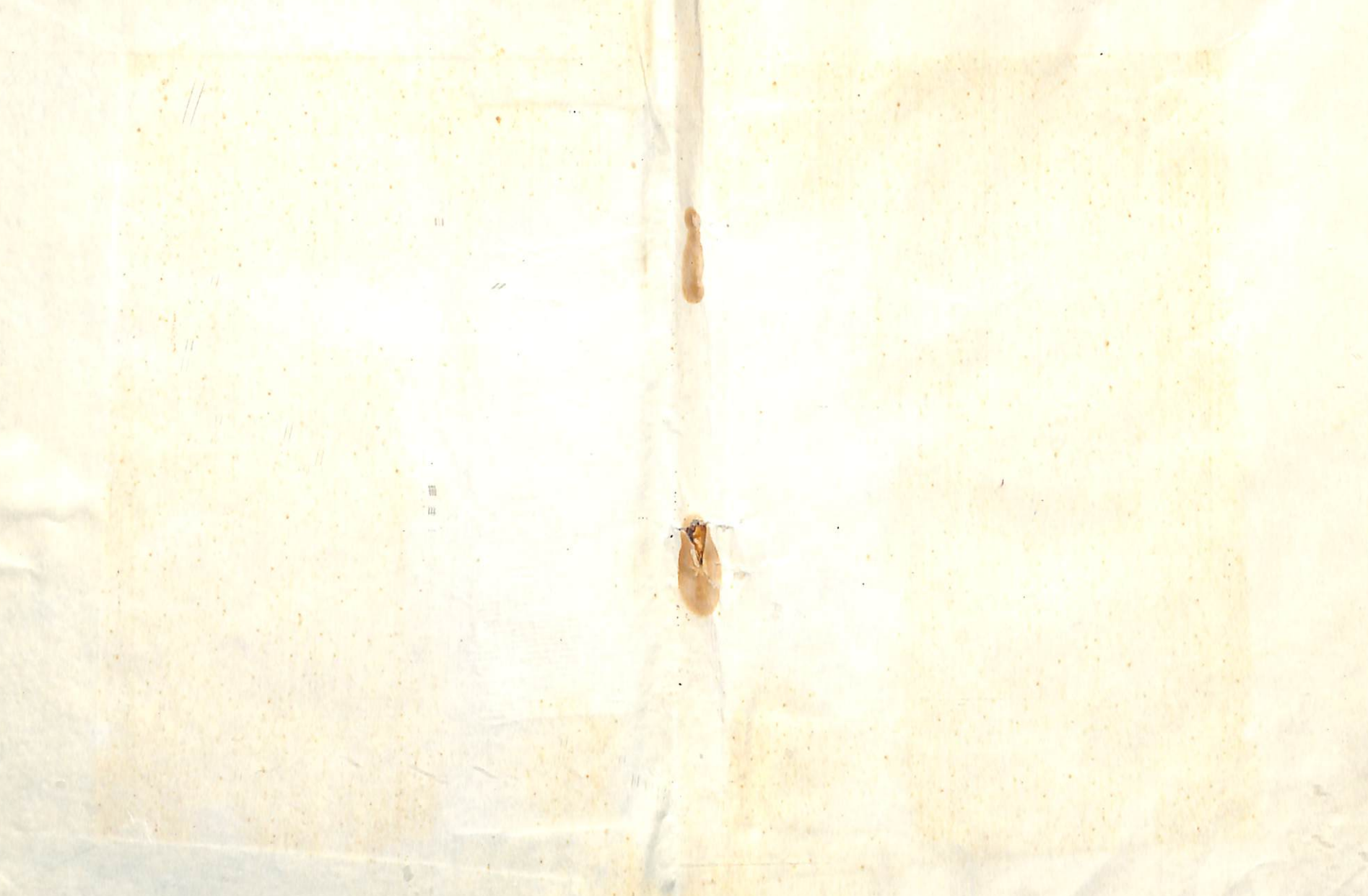

10.000/5

3444
\$ -22

24 SEP 2009

Պրոկտորները ընտրվել են, միացել

1 DEC 2009

3KCM

9-22

ՖԱՅՆԲԵՐԳ

պր.

ՀԱՆԿՅԵՄ

ԾՐԱԳՐԻ ՄԱՍԻՆ

7104
40868
10101

542

1936

5 SEP 2013

10.000/5

Ընկերներ:

Լենինյան կոմյերիտիության նոր ծրագրի քննարկումն ու ընդունումը մեծ դեպք է մեր միության հայանքում: Առանց չափազանցելու կարելի չէ ասել, Վոր ՀամԼԿՅԵՄ նոր ծրագրի անհրաժեշտությունը վաղուց է արդեն հասունացել:

ԻՆՁՈՒՐ ՅԵ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՀԱՄԼԿՅԵՄ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐԸ

Կոմյերիտիությունն իր գոյության առաջին իսկ օրերից իր ամբողջ գործունեության հիմքում դրեց կոմունիստական սկզբունքներ, վերոնք վորոշեցին նրա բնույթն իրրեւ յերիտասարդության կոմունիստական կազմակերպության: Այս հանդամանքն իր արտահայտությունը գտավ ՌԿՅԵՄ ծրագրի հիմնական թեզիսներում, վորոնք ընդունվեցին կոմյերիտիության Համադուռատանյան I համագումարում, 1918 թ.:

Այս թեզիսներում ասված է.

«Միությունը համերաչխ է Ռուսաստանի կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցության հետ: Միությունը նպատակ է դնում իրեն տա-

ФАЙНБЕРГ
О ПРОГРАММЕ ВЛКСМ
Армпартиздат, Ереван

բաժնի կոմունիզմի դադարարները և բանվոր ու գյուղացի յերիտասարդությանը ներդրովել Սոր-հրդային Ռուսաստանի ակտիվ շինարարության մեջ» :

Կոմյերիտմիության մեջ յերբեք հարց չի բարձրացվել փոփոխելու մեր Միության դործունեությունը բովանդակությունը վորոշող այս հիմնական սկզբունքը : Փոփոխվել են և փոփոխվում են կոմյերիտմիության աշխատանքի ձևերն ու մեթոդները : Սոցիալիստական շինարարության ամեն մի ետապում կոմյերիտմիության առջև հարուցվել են նոր խնդիրներ : Բայց Միության հիմնական խնդիրը—անձնվեր պայքար կոմունիզմի դործի համար և աճող սերնդի դաստիարակություն այս վորդով—յերբեք չի փոխվել :

Կոմյերիտմիության իբրև կոմունիստական կադմակերպության ընույթի հարցը լուծվել է դեռևս միության կադմակերպման սկզբում, և այս մտքով մեր ծրագրի հիմնական սկզբունքները մնում եյին և մնում են անփոփոխ :

Կոմյերիտմիության հին ծրագրի փոփոխության անհրաժեշտությունն ավելի պարզ պատկերացնելու համար հարկավոր է գիմել այն դրությանը, վորի մեջ ընդունվել է ծրագիրը :

Մեր հին ծրագիրն ընդունված է ՌԿՅՍՄ Համառուսաստանյան IV համագումարում, 1921թ. հոկտեմբերին : Սույն ժամանակ եր, յերբ նոր տնտեսական քաղաքականությունն ընդամենը կես տարվա դոյություն ուներ : Յերկրի ժողովրդական տնտեսու-

թյունը դեռևս չեր կադդութվել խնդիրալիստական և քաղաքացիական պատերազմների տարիներին Նառաջացած քայքայման հետևանքներից : Յերկրի տնտեսական դրը ընորոշվում եր մեծ խայտաբղետությամբ : Սոցիալիստական ձեռնարկությունները շրջապատված եյին գյուղացիական մանր անհատական տնտեսությունների մի ամբողջ ծովով : Գոյություն ունեյին և, առարի աշխուժացման հետևանքով, վորոշ չափով աճում եյին մասնավոր կապիտալիստական տարերը : Կուլակները գյուղում, մասնավոր ձեռնարկությունները՝ քաղաքում :

Լենինյան «ո՛վ ում» հարցը, վոր կատարյալ վրճաականությամբ դրված եր դարգացման ամբողջ ընթացքով, մի հարց եր այն մասին, թե ո՛վ կհաղթի—ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական տարերը, թե՛ կապիտալիստական :

Նոր տնտեսական քաղաքականությունը հնարավորություն տվեց կուսակցությանն ու խորհրդային իշխանությանը ձեռնարկելու ժողովրդական տնտեսության բարձրացմանը, ամրացնելու բանվոր դասակարգի և աշխատավոր գյուղացիության դաշինքը և հետագայում հարձակում ծավալելու կապիտալիստական տարերի վրա :

Նեպի առաջին տարիները մեծ դժվարությունների տարիներ եյին : Չնայած խորհրդային կառավարության և կոմունիստական կուսակցության բոլոր ջանքերին, սույն ժամանակ բանվոր յերիտասարդության, ինչպես և բոլոր աշխատավորների տնտեսական դրու-

Թյունը դժվարին եր պատերազմի պատճառած մեծ ավերումների հետևանքով: Ուստի այն ժամանակ այն-պիսի հարցեր, ինչպես բանվոր յերիտասարդության տնտեսական շահերի պաշտպանությունը, ինչպես սննդափահասների աշխատանքի սոցիալիստական կազմակերպման համար պայքարելը ամենից կենսական և հրատապ հարցերն էին: Այս դրությունը, այն ժամանակվա պայմաններն անդրադարձան IV համադոմարում ընդունված՝ կոմյերիսմիտության ծրագրում: Այն ժամանակից Միության ծրագիրը չի փոխվել, թեև 15 տարի յե անցել արդեն և այդպիսի պահանջը վաղուց հասունացել է:

Այժմ մենք ասլրում ենք այնպիսի եպոխայում, յերբ տնտեսական ձևերի նախկին խայտաբղետությունը չկա այլևս, յերբ «սոցիալիստական տնտեսական անբաժան կերպով տիրող և միակ հրամայող ուժն է ամբողջ ժողովրդական տնտեսության մեջ» (Ստալին, Լենինիզմի հարցեր, էջ 555): Մեր յերկիրը դարձել է հզոր, ծաղկող պետություն՝ առաջավոր ինդուստրիայով և խոշոր կոլեկտիվ գյուղատնտեսությամբ: Իրականացված է մեծ Լենինի պատգամը՝ «նեպակսն Ռուսաստանը կդառնա սոցիալիստական Ռուսաստան»:

Սոցիալիզմը մեր յերկրում հաղթել է վերջնականապես և անդառնալիորեն: Նեպակսն Ռուսաստանը դարձել է սոցիալիստական Ռուսաստան: ԽՍՀՄ համբողջ ժողովրդական տնտեսությունը դարձել է սոցիալիստական: Հաջողությամբ է լուծված յերկրորդ

հնգամյակի հիմնական խնդիրը՝ կապիտալիստական տարրերի և առհասարակ դասակարգերի վերացումը: Մենք ասլրում և աշխատում ենք սոցիալիստական անդառնալից հասարակության կառուցման արագաններում, և արդեն պայմանները նախապատրաստվում են անդառնալից հասարակության առաջին աստիճանից՝ սոցիալիզմից լիակատար կոմունիզմին անցնելու համար:

Պետք է ուղղակի ասել, վոր Լենինյան կոմյերիսմիտությունը վաղուց արդեն չի ասլրում իր հին ծրագրով, վորովհետև կյանքը շատ առաջ է գնացել ծրագրից և նա խիստ հնացել է:

Յես ինձ թույլ կտամ մեջ բերելու մի քանի որինակ, վորոնք ցույց են տալիս, թե վորքան հնացել է ՌԿՅԵՄ IV համադոմարում ընդունված՝ Միության ծրագիրը: 1921թ. ընդունված Միության նախկին ծրագրում ասված էր.

«Ռուսաստանի խորհրդային իշխանության հիմնական խնդիրն է Խորհրդային հանրապետությունից պետական ասլարատի կառուցումը, ամբողջումն ու կատարելագործումը և սոցիալիստական տնտեսության կառուցումը: Ռուսաստանի պրոլետարիատը, վորոշակի շրջանակներում թույլ տալով մասնավոր կապիտալիստական տնտեսությունների դարգացումը, պետք է առաջին հերթին ապահովի խոշոր արդյունաբերությունից հաջող շինարարությունը, կարգի դնի հաշվառումն ու վերահսկողությունը մասնավոր

ձեռնարկություններէ նկատմամբ և բոլոր ուժերով աջակցի դյուղատնտեսութեան բարձրացմանն ու բարելամանը» :

Այս խնդիրները լրիւ և ամբողջութեամբ վերաբերում են անցյալին : Սոցիալիստական տնտեսութեանը արդէն կառուցված է մեր յերկրում : Կապիտալիստական տարրերն ամբողջովին վերացված են : Բանվոր դասակարգը կոմունիստական կուսակցութեան ղեկավարութեամբ ստեղծել է սոցիալիստական խոշոր արդյունաբերութիւն : Յերկրի ինդուստրացման հաջող իրականացումը հնարավորութիւն տվեց վոչ միայն բարձրացնելու և բարելավելու դյուղատնտեսութիւնը, ինչպէս գրված էր հին ծրագրում, այլև արմատապէս վերակառուցելու այն, դյուղացիական տնտեսութիւններէ մասսան փոխադրելու սոցիալիստական ճանապարհի վրա :

Յեւ կամ, որինակ, կոմյերիտմիութեան նախկին ծրագրում ասված էր .

«Մինչև այն ժամանակ, քանի դեռ Ռուսաստանի ժողովրդական տնտեսութեան մեջ ուժեղ կլինեն մասնավոր կապիտալիստական տարրերը, ՌԿՅԵՄ առջև խնդիր դրված կլինի պայքարել մասնավոր կապիտալի և մանր տնտեսատերերի, արհեստավորների ու տնայնագործների դեմ՝ պաշտպանելու և հսկելու համար անչափահասներէ աշխատանքը» :

Պարզ է, վոր այժմ ծրագրի այս կետն էլ կարելի

յէ համարել մոռացութեան տրված, քանի վոր կապիտալիստական տարրերը վերացված են և այլևս չկան մեկը, վորի հանդեպ պաշտպանվեն աշխատավոր յերիտասարդութեան շահերը :

Պետական շինարարութեան մեջ յերիտասարդութեան մասնակցելու մասին նախկին ծրագրում նսված էր .

«Ընտրական տարիքային ցենզն իջեցնելով մինչև 18 տարեկան հասակը, Սորհրդային սահմանադրութիւնը, ինչպէս և վոչ մի բուրժուական դեմոկրատական սահմանադրութիւն աշխարհում, լիովին ապահովում է յերիտասարդ բանվորների ու դյուղացիների բոլոր քաղաքացիական իրավունքները, նրանց դարձնում է պրոլետարական սեռութեան իրավաւոր քաղաքացիներ : Պրոլետարական յերիտասարդութեան և նրա կազմակերպութեան՝ ՌԿՅԵՄ-ի խնդիրը հանդիսանում է բոլոր յերիտասարդ բանվորների ու դյուղացիների կողմից իրենց իրավունքների լիակատար ողտադործման իրականացումը...» :

Նախկին ծրագրի այս կետն էլ խիստ հնացել է, քանի վոր Սորհրդային սիստեմի՝ յերիտասարդութեանը տրամադրած ընտրական իրավունքները նս լիովին ողտադործում է : Սա յերևում է թեկուզ խորհուրդների վերջին ընտրութիւնների տվյալներից, վորոնք վկայում են կոմյերիտականների և ամբողջ աշխատավոր յերիտասարդութեան աւտիվ մասնակցու-

թյան մասին խորհրդային պետութեան կառավարման գործում :

Այս որոնանքները բավական պարզորոշ վկայում են , վոր ՌԿՅՆՄ IV համագումարի ընդունած՝ Միութեան ծրագիրը խիստ հնացել է :

Բացի սրանից , կոմյեբրիտմիութեան հին ծրագիրը պարունակում է խորապես սխալ , հակաբնիկյան աշխարհայեացք , թե Ռուսաստանը «կարող է հասնել սոցիալիզմին համաշխարհային պրոլետարական հեղափոխութեան միջոցով միայն» :

Ծրագրի այս կետը արմատապես սխալ է : Նրանում արտահայտութուն են դառնում տրոցկիստական հայացքները և կոմյեբրիտմիութեան ծրագրի այն ժամանակվա կազմողներ Ծաղկինի և ուրիշ անձանց տրամադրութունները , վորոնք հետադայում ուղղելիայի մեջ էյին կուսակցութեան հանդէպ և նրանցից միեւնիսը լիովին անցան կուսակցութեան թշնամիներէ բանակը : Այս մարդիկ վորձում էյին սխալ կողմնորոշել մեր յերկտասարդութեանը , բայց , ինչպէս ձեզ հայտնի յե , նրանք պարտութուն կրեցին : Թեև նրանց հանդիմանել է այս նողկալի տեսութունը ներս խցիկէ կոմյեբրիտմիութեան ծրագրի մեջ , բայց հայտնի յե բոլոր յերկտասարդութեան ծրագրի մեջ , բայց հայտնի յե հակահերին , վոր իրենց պրակտիկ աշխատանքում և հակահերին , վոր իրենց պրակտիկ աշխատանքում մեր բանվորա-դուրաշխական յերկտասարդութունն ու Լենինյան կոմյեբրիտմիութեան իր ամբողջութեամբ ցույց տվին իրենց նվիրվածութունը մի յերկրում սոցիալիզմի հաղթելու

հնարավորութեան Լենինյան-ստալինյան ուսմունքին :

Ահա թե ինչու յե մեզ հարկավոր ՀամԼԿՅՆՄ ներկա համագումարում քննարկել և ընդունել Միութեան նոր ծրագիրը :

Մեր նոր ծրագիրը վոչ միայն ըստ եյութեան , այլև իր կառուցվածքով արմատապես տարբերում է Յերկտասարդութեան Կոմունիստական ինտերնացիոնալի մյուս սեկցիաների ծրագրերից : Նրանք , այս սեկցիաները , մշտական պայքարի մեջ գտնվելով բուրժուական կառավարութեաններէ դեմ , պրոլետարական հեղափոխութեան հաղթութեան համար , պետք է իրենց ծրագրերում շարադրեն այս պայքարի տակտիկան և քաղաքական ու տնտեսական վորոշակի պահանջներ առաջադրեն աշխատավոր յերկտասարդութեան անունից . յերկտասարդութեանը համախմբելով այս պահանջներէ շուրջ և նրան մոբիլիզացիայի յենթարկելով բուրժուազիայի դեմ պայքարելու համար :

Ուրիշ բան է մեր ծրագիրը : Զարգացնելով իր դրոյթները Միութեան խնդիրների մասին , նա յենում է՝ ՍՄՀՄ-ում սոցիալիզմի հաղթանակից , այն բանից , վոր խորհրդային իշխանութունը ներկայացնում է աշխատավոր ժողովրդի ամենալայն մասնաների շահերը : Խորհրդային իշխանութունն զգայուն ու հոգատար վերաբերմունք է ցույց տալիս յերկտասարդ սերնդին , պաշտպանում է նրա աշխատանքն ու առողջութունը : Մեր յերկրում ճկան միմյանց հակադիր դատակարար , այնպէս , ինչպէս ճկա շահագործում , վորից պետք է պաշտպանել աշխատավոր յերկ-

տասարդությանը: Ուստի մենք ամենևին հարկ չենք զգում պայքար մղելու յերիտասարդության շահերի պաշտպանության համար և մեր ծրագրում վորեն պահանջ առաջագրելու նրա իրավունքներին ու շահերի պաշտպանության վերաբերյալ:

Այս պատճառով մեր ծրագիրը միանգամայն ուրիշ բնույթ է կրում. նա պետք է նշի կոմյերիտականների ու յերիտասարդության պարտավորությունները թորհրդային պետության ամբողջման գործում. նա պետք է լայնորեն ծախալի յերիտասարդության կըրթության, ուսման ու դաստիարակության խնդիրը՝ Լենինիզմի վրդով:

Մենք կարիք չենք զգում բառիս տառացի իմաստով ինքներս կազմելու մեր ծրագիրը: Լենինյան կոմյերիտակությունը հարկ չի զգում ինքը վորոններու իր զարգացման ուղիները: Մեր ծրագիրը լրիվ ու ամբողջությամբ հիմնված է յերիտասարդության կոմունիստական դաստիարակության Լենինի—Ստալինի ուսմունքի վրա: Լենինն ու Ստալինը մեզ նշել են այն ուղիները, վորոնցով պետք է ընթանա կոմյերիտակությունը:

Լենինի ճառը կոմյերիտակության III համագումարում, վոր նա արտասանել է ալեկի քան 15 տարի սրանից առաջ, ըստ եյության կոմյերիտակության ծրագիրն է, վորով կոմյերիտակությունը ղեկավարվում է մինչև այս որերս և պիտի ղեկավարվի հետագայում:

Ընկեր Ստալինի ցուցումները, նրա ճառերը կոմ-

յերիտակության Համակութենական V կոնֆերենցիա-յում, Համակութենական VIII համագումարում, նրա բնորոշումը կոմյերիտակության ղերի վերաբերյալ պրոլետարիատի ղիտատուրայի սխտեմում, վոր նա ալել է «Լենինիզմի հարցերը» աշխատության մեջ, նրա պատասխանները «Комсомолецкаго Правда»-յի խմբագրության 1925 թ. տված հարցերին, նրա վողջունները կոմյերիտակության՝ վերջինիս 10-ամյա և 15-ամյա հոբելյանների առնչությամբ, վերջապես, նրա վերջին ցուցումները կոմյերիտակության աշխատանքի վերակառուցման մասին, նրա ղիտողությունները կոմյերիտակության ծրագիրն ու կանոնադրությունը կազմելու առնչությամբ տալիս են Լենինյան կոմյերիտակության գործունեյության իսկական ծրագիրը:

Մեր խնդիրը ղխավորապես այն էր, վորպեսզի կարողանայինք այս բոլորից, յերիտասարդության կոմունիստական դաստիարակության Լենինի—Ստալինի ամբողջ ուսմունքից ճիշտ յեղրակացություններ անել և նշել պրակտիկ խնդիրներ մեր ամբողջ աշխատանքի համար:

ՀԱՄԼԿՅԵՄ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԴԵՐՆ ՈՒ
ԲՆՈՒՅԹԸ

Ընկերներ, ինչպես է գնում մեր նոր ծրագիրը կոմյերիտակության ղերի, նշանակության ու բնույթի հարցը: Սա մեկն է այն առավել կարևոր հարցերից,

վոր հարկավոր ե պարզաբանել յերիտասարդությանը նոր ծրագրերն ընդունելու առնչությամբ: Հայտնի յե, վոր մեր Միության կազմակերպիչը յեղել ե կոմունիստական կուսակցությունը: Կուսակցությունն ե կոմյերիտմիություն ստեղծողը, քանի վոր կուսակցությունը գտնում եր, վոր սմբողջ յերիտասարդությանը հանուն սոցիալիզմի հաղթանակի պայքարելու դործին ներգրավելու համար անհրաժեշտ ե ունենալ յերիտասարդական մասսայական կազմակերպություն՝ կառուցված ինքնագործունեյության հիման վրա, ամուր շաղկապված կուսակցության հետ, ընդունակ ողնելու կուսակցությանը՝ յերիտասարդությանը դաստիարակելու կոմունիզմի վողով:

Կուսակցության VIII համագումարը, վոր տեղի ունեցավ 1919 թ., քննեց Կոմունիստական յերիտասարդական միության հարցը ե վորոշում ընդունեց, վորի մեջ ասված ե.

«Յերիտասարդության մեջ կոմունիստական աշխատանքը հաջող կարող ե ընթանալ միայն ինքնուրույն կազմակերպությունների միջոցով, վորոնք ընթանում են կոմունիզմի դրոշի տակ, վսրոնց մեջ յերիտասարդությունը մարողանար ցուցաբերել առավելագույն ինքնագործունեյություն, վորն անպայման անհրաժեշտ ե նրա կոմունիստական դաստիարակության համար: Այսպիսի կազմակերպություն ե հանդիսանում Ռուսաստանի կոմունիստական յերիտասարդական

միությունը, վոր հսկայական աշխատանք ե կատարում յերիտասարդության կազմակերպման ու կոմունիստական դաստիարակության դործում, վորը կոչ ե անում պրոլետարական յերիտասարդությանը դեպի կոմունիստական հասարակության անմիջական կառուցում ե դեպի իմրհըրդային հանրապետության պաշտպանություն»:

Հետևարար, Կոմունիստական յերիտասարդական միությունը, վորի մեջ մենք աշխատում ենք ձեզ հետ միասին, ստեղծվել ե կուսակցության կողմից իբրեւ բանվորա-դյուղացիական յերիտասարդության մասսայական կազմակերպություն, իբրեւ մի կազմակերպություն, վոր կոչված ե կուսակցության համար լեթեացնելու յերիտասարդության կոմունիստական դաստիարակությունը ե ռեզերվներ պատրաստելու կուսակցության համար ե բանվոր դասակարգի բոլոր մասսայական կազմակերպությունների համար: Կուսակցությունը յերեք չի վիճի այս հիմնական հայացքը կոմյերիտմիության վերաբերմամբ՝ իբրեւ յերիտասարդության մասսայական անկուսակցական կազմակերպության, վոր հարում ե ՀամԿ(բ)Կ-ին, աշխատում ե ինքնագործունեյության հիման վրա ե նպատակ ունի յերիտասարդությանը դաստիարակել կոմունիզմի վողով:

Այս առնչությամբ կոմյերիտմիության Կենտրոնական կոմիտեն ընկեր Ստալինի առաջարկությամբ ծրագրի նոր նախագծում տվեց Լենինյան կոմյերիտմիության դերի ու բնույթի հետեյալ բնորոշումը.

«Համամիութենական Լենինյան Կոմունիստական Յերիտասարդական Միությունը հանդիսանում է ՀամԿ(բ)Կ-ին հարող մասսայական անկուսակցական կադակերպութուն, իր շարքերում միացնում է քաղաքի ու գյուղի առաջավոր, քաղաքականապես գրագետ աշխատավոր յերիտասարդության լայն խավերին: ՀամԼԿՅՅՄ-ի խնդրին և ողնել Կոմունիստական (բոլշևիկների) կուսակցությանը՝ յերիտասարդութանն ու յերեսաներին կոմունիզմի վողով դաստիարակելու գործում: ՀամԼԿՅՅՄ, համակրելով ՀամԿ(բ)Կ ծրագրին, ողնում է բոլշևիկներին կուսակցութանն ու խորհրդային կառավարութանը կատարելու պատմական մեծ խնդիրը—կոմունիստական հասարակութան կառուցումը:

ՀամԼԿՅՅՄ հանդիսանում է ՀամԿ(բ)Կ ողնականն ու նրա ղեկավարը»:

Այս հարցադրումը, վոր բոլորում է կուսակցութան բոլոր վորոշումներից Յերիտասարդական միության բնույթի հարցի վերաբերյալ, Լենինի և Ստալինի ցուցումներից, բացարձակապես պարզ պետի լինի:

Բայց և այնպես հարկավոր է խոստովանել, վոր կոմյերիտականների և նույնիսկ կոմյերիտմիության ղեկավար աշխատողների մեջ ղեռնա հանդիպում է Միության ղերի ու նշանակության չըմբռնում:

Հենց կոմյերիտմիության ծրագրի նախագծի քննարկումը, վոր տեղի ունեցավ Համագումարի նախորդա-

կին, վորոշ ընկերների մեջ ի հայտ բերեց այնպիսի տրամադրություններ, վորոնք վկայում են Յերիտասարդական միության ղերն ու խնդիրները չըմբռնելու մասին և այս առնչությամբ ցույց տվեց, վոր անհրաժեշտ է խնամքով պարզարանել նոր ծրագրի գլխավոր կետերը:

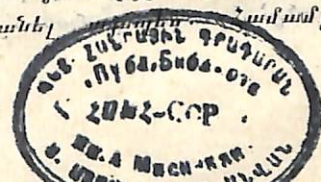
Ահալստիկ, որինակ, խարկովից մի կոմյերիտական իր նամակում ծրագրի նախագծի առթիվ գրում է հետևյալը.

«Միության ծրագրի նախագծում ասված է, վոր ՀամԼԿՅՅՄ համակրում է կուսակցության ծրագրին: Յես արմատապես սխալ եմ համարում այսպիսի ձևակերպումը: Ձե՞ վոր կոմյերիտմիությունը վոչ միայն համակրում է ՀամԿ(բ)Կ-ին, այլև նրա ղեկավարությամբ պայքարում է նոր, սոցիալիստական հասարակության համար, ակտիվ կերպով ողնում է կուսակցությանն իրականացնելու նրա գլխավոր գիծը:

Ըստիս պետք է ասել. «Կոմյերիտմիությունը համամիտ է կուսակցության ծրագրին, ընդունում է այն, պայքարում է նրա իրականացման համար»:

Կամ թե չե, այնուհետև, այս նույն առիթով մի խումբ կոմյերիտական աշխատողներ Նովոսիբիրսկից գրում են.

«Ի՞նչ է կոմյերիտմիությունը: Մեզ թվում է, վոր այս հարցին ծրագրում հարկավոր է պատասխանել համամիութենական Լե-

ներնյան յերկտասարդական միությունը մասսա-
յական հասարակական-քաղաքական, վոչ-կու-
սակցական կադմակերպություն է, վոր անմի-
ջականորեն հարում է ՀամԿ(բ)ի-ին»

Ծրարի նախադժուամառ է. «Համակեր-
լով ՀամԿ(բ)ի ծրագրին, ՀամԼԿՅՅՄ ողնում է
բոլշևիկներին կուսակցությանն ու Խորհրդային
կառավարությանը»: Չափապանց սրտսիվ չե՞
արդյոք այս ձևակերպումը: Մենք առաջարկում
ենք զրեւ յայսպէս. «Ընդունելով ՀամԿ(բ)ի
ծրագիրը, ՀամԼԿՅՅՄ հանդիսանում է կու-
սակցության և Խորհրդային կառավարության
առաջավոր ողնականը»:

Այս որինականները վկայում են, վոր վորոշ ընկերներ
փորձում են ըստ եյության կոմյերիտմիությունը
նույնացնել կուսակցության հետ, չըմբռնելով այն
տարբերությունը, վոր կա մի կողմից կուսակցության
միջև, վորը ղեկավար ուժ է, պրոլետարիատի ավան-
դարը, և մյուս կողմից կոմյերիտմիության, վորը
հանդիսանում է կուսակցության ղեկավարությամբ
աշխատող մասսայական կադմակերպությաններից
մեկը:

Ընկեր Ստալինն իր «Լենինի գմի հարցերի չուրջը»
աշխատության մեջ կուսակցության մասին գրում է
հետևյալը.

«Կուսակցության ուժն այն է, վոր նա իր
մեջն է առնում պրոլետարիատի բոլոր լավա-
գույն մարդկանց՝ նրա բոլոր մասսայական կադ-

մակերպություններից: Նրա ղերն այն է, վոր
միավորի պրոլետարիատի առանց բացառության
բոլոր մասսայական կադմակերպությունների
աշխատանքը և ուղղի նրանց գործողություն-
ները ղեպի մի նպատակ, ղեպի պրոլետարիատի
ազատագրման նպատակը...

Կուսակցությունը հիմնական ղեկավար ուժն
է պրոլետարիատի ղեկառնութեան սխտեմում:

«Կուսակցությունը պրոլետարիատի դասա-
կարգային միավորման բարձրագույն ձևն է»
(Լենին)» (Ստալին, «Լենինի գմի հարցերը»,
հայ. էջ 150—151):

Իսկ ի՞նչ է Յերիտասարդական միությունը:

Ընկեր Ստալինն այս հարցին պատասխանում է
միանգամայն պարզ և վորոշակի, ասելով, վոր Յերի-
տասարդական միությունը

«Իսկ ընդունալիս և գյուղացիական յերիտա-
սարդության մասսայական կադմակերպությունն
է, վոչ-կուսակցական, բայց կուսակցությանը
հարող կադմակերպություն: Նրա խնդիրն է՝ ող-
նել կուսակցությանը յերիտասարդ սերունդը սո-
ցիալիզմի վոգով դաստիարակելու գործում: Նա
յերիտասարդ ղեկավարներ է տալիս պրոլետարի-
ատի մնացած բոլոր մասսայական կադմակերպու-
թյուններին՝ կառավարման բոլոր ճյուղերի հա-
մար: Յերիտասարդության միությունն առան-
ձին նշանակություն ձեռք բերեց պրոլետարիատի
ղեկառնութեան ամրապնդելուց հետո, պրոլե-

տարիատի լայն կուլտուրական ու դաստիարակ-
չական աշխատանքի ժամանակաշրջանում» («Լե-
նինիզմի հարցերը», հայ. էջ 150) :

Կարծեմ պարզ է, ընկերներ՝ Կուսակցության և
Կոմյերիտմիության միջև տարբերությունը չառ եյա-
կան է, և այն չնկատելը շատ դժվար է : Այն չնկատել
կարող են միայն մարդիկ, վորոնք չեն ըմբռնում կու-
սակցության և Կոմյերիտմիության կառուցման բուն
հիմքերը : Յեւ չենց այն պատճառով, վոր միջանի
ընկերներ սխալ են պատկերացնում Յերիտասարդա-
կան միության խնդիրները, Կոմյերիտմիությունը
նույնացնելով կուսակցության հետ, — նրանք հանդիմ
են սխալ յեղրակացություններ և առաջարկում են խո-
սել վոչ թե այն մասին, վոր ՀամԿ(բ) համակրում
է ՀամԿ(բ) ծրագրին, այլ այն մասին, վոր նա ըն-
դունում է կուսակցության ծրագրերը : Հենց այս պատ-
պատճառով էլ նրանք ամեն կերպ ջանում են չըջանցել
Կոմյերիտմիության, իբրև անկուսակցական կադմա-
կերպության, ընդդռնումը, սխալ կերպով կարծելով,
թե այդ նպատացնում է Կոմյերիտմիության դերը :

Իրականում այս բոլորն անխորհրդանշան թություն
է : Համակրել ՀամԿ(բ) ծրագրին, չի նշանակում
պատշիվ վերաբերմունք ցույց տալ նրան : Սա նշանա-
կում է ոգնել կուսակցության իրականացնելու նրա
ծրագրերը : Կոմյերիտմիությունն այս տարիներին հըս-
կայական աշխատանք է կատարել, ոգնելով կուսակ-
ցությանը սոցիալիզմ կառուցելու. նա մասնակցել է
նոր Փարբիկաների ու դործարանների, խորհանդեսու-

թյունների ու կոլտեսեսությունների շինարարու-
թյանն ու յուրացմանը : Սա ակտիվ պայքար է յեղել
սոցիալիզմի համար, վորը ծառայել է իբրև լուրջ
դպրոց կադմակերպիչների, մասնագետների ու աշ-
խատողների բաղմաթիվ կադրեր պատրաստելու հա-
մար ԽՍՀՄ անտեսական և կուլտուրական շինարա-
րության բոլոր ճյուղերում :

Իսկ վորտեղից են վերցրել իմ մեջբերած նամա-
կի հեղինակները, վոր ոգնել բուլչեիկներ կուսակ-
ցությանն ու Խորհրդային կառավարությանը կոմու-
նիզմ կառուցելու, նշանակում է պատիվ վերաբեր-
մունք ցույց տալ կուսակցության ծրագրին :

Նման տրամադրություններ վկայում են «ամեն ին-
չով կուսակցությանը նման լինելու» կեղծ ձգտման
մասին, և այս առնչությամբ այն բանը չըմբռնելու
մասին, վոր Կոմյերիտմիության գոյության իմաստն
է ոգնել կուսակցությանն աշխատավոր յերիտասարդու-
թյան ամենալայն խավերին դաստիարակելու կոմու-
նիզմի վոգով :

Ընկեր Կոսարեվն իր դեկուցման մեջ միանգամայն
իրավացիորեն ասաց, վոր մեզ վոչ մի յերկրորդ կու-
սակցություն պետք չէ : Մեզ մոտ կա մի կուսակցու-
թյուն՝ լենինյան բուլչեիկյան կուսակցությունը, վորի
դեկավարութամբ մենք աշխատում ենք և վորը բան-
վոր դասակարգի պայքարի միակ դեկավարն է մեր
յերկրում : Իսկ նման տրամադրությունները վկայում
են այս հարցին սխալ մոտեցում ունենալու մասին :
Չե՞ վոր ժամանակին վոչ այլ վոք, քան Տրոյկին էր,

վոր զեմագողիկ կերպով ջանում եր յերիտասարդութեան մեջ՝ արմատացնել յերկրորդ կուսակցութեան ստեղծելու անհրաժեշտութեան հակալենինյան, հակաբողջիկիյան միտքը, այն միտքը, վոր մեր յերիտասարդութեան «նախնական ավանդաբան» և պետք է համարենք զեկապար զեր կատարելու բանաւորական շարժման մեջ:

Իրականում կուսակցութեան և կոմյերիտմիութեան տարբերութեան չըմբռնումը հանգում եր այն բանին, վոր յերբման կոմյերիտմիութեան մեջ մտնողներին առաջադրվում եյին նույնպիսի պահանջներ, ինչ առաջադրվում են Համկ(բ)Կ շարքերն ընդունվողներին, իսկ այդ հանգամանքը հանգում եր կոմյերիտմիութեան՝ իբրև մասսայական դաստիարակչական կադմակերպութեան զերի թուլացման: Մարդիկ դատում եյին այսպես. «Քանի վոր մենք կոմյերիտակաճներին առաջադրում ենք այնպիսի պահանջներ, ինչ և կուսակցութեան անդամներին, ապա մենք ինչո՞ւ քարշ գանք և աշխատենք նրանց դաստիարակման վրա, ով գեուս չի համարատասխանում այս պահանջներին: Նրանց պարզապես չպետք է ընդունել Միութեան մեջ»:

Յեւ սրտք է ձեղ ասեմ, վոր մեր ծրագրի սկզբնական նախագծում կային մի շարք կետեր, վորոնք բաղմաթիվ պահանջներ եյին պարունակում կոմյերիտականներին:

Ընկեր Ստալինը միանգամայն իրավացիորեն ասաց մեզ, վոր այս սխալ է: Նա մեզ ասաց. յերբ

նայում ես ձեր ծրագրին և այն բոլորին, ինչ դուք պահանջում եք կոմյերիտմիութեան շարքերը մտնող յերիտասարդութեանից, ապա տարակուսում ես, թե վորն է կոմյերիտմիութեան մեջ մտնողներին առաջադրվող պահանջների տարբերութեան այն պահանջներից, վոր առաջադրվում են կուսակցութեան մեջ մտնողներին: Չե՞ վոր դուք կոչված եք դաստիարակելու մեր աշխատավոր յերիտասարդութեանը:

Յեվ այստեղ ընկեր Ստալինը հիմնավորապես ուղղեց մեզ, պարզաբանեց, վոր կոմյերիտմիութեան խնդիրը պետք է լինի դաստիարակել մարդկանց, համբերատար կերպով, մանրամասն, հիմնավորապես պարզաբանել յերիտասարդութեանն այն ամենը, ինչ նա չի ըմբռնում: Նա ուղղակի ասացեալ ել նշեց, վոր կոմյերիտմիութեանը պրոպագանդիստական կադմակերպութեան է, մի կադմակերպութեան, վորն իր ամբողջ աշխատանքով մարքսիստական-լենինյան ուսմունքի պրոպագանդ է մղում, վորը պարզաբանում է յերիտասարդութեանը նրա համար մուծ հարցերը, ողնում է նրան դաստիարակվելու կոմունիզմի վուզով: Ե՛լ ավելի համբերատար, ե՛լ ավելի համառ աշխատանք ամեն մի յերիտասարդի դաստիարակման վրա, — ահա թե ինչ է պահանջում մեզինց ընկեր Ստալինը:

Ահա թե ինչու մենք հարկ զգացինք մեր ծրագրից հանել բոլոր այն կետերը, վորոնք բարձր պահանջներ եյին պարունակում կոմյերիտակաճներին: Այդ բոլորի փոխարեն մենք նշեցինք, թե ինչ վուզով պետք է աշ-

խատանք կատարել կոմյերիտմիության մեջ, վորպեսզի կոմյերիտականներին ու կոմյերիտուհիներին դաստիարակենք կոմունիզմի վողով:

Այս առնչությամբ կոմյերիտմիության ծրագրերը նոր ձևով և դնում կոմյերիտմիության կազմի և յերիտասարդության զանազան խավերին վերաբերվելու հարցը:

Յեթե կուսակցության և կոմյերիտմիության փոխհարաբերությունները հարցի մեջ ծրագրի տված ձևակերպումը սկզբունքորեն վոչ մի նոր բան չի մտցնում, այլ միայն, հետևելով ընկեր Ստալինի ցուցումներին, զարգացնում և այն դրույթները, վոր ընդունել և կուսակցությունը դեռևս չատ տարիներ առաջ, ապա յերիտասարդության զանազան խավերին վերաբերվելու հարցը ծրագրին այլ կերպ և դնում:

Հին ծրագրում կոմյերիտմիության սոցիալական կազմի հարցը բնորոշված էր այսպես.

«Համալրությունտարական չարժան մի մասը լինելով, ՌԿՅԵՄ իր առաջադրություններով ու աշխատանքով դասակարգային, պրոլետարական կազմակերպություն է: Նրա հիմնական և ղեկավար կորիզը բանվոր յերիտասարդությունն է:

ՌԿՅԵՄ իր շարքերն և ներդրումը բանվոր յերիտասարդության լայն մասսաներին և ընդունում և քաղաքային մասնը բուրժուազիայի միջավայրից յեկած առանձին անձանց, վորոնք ապացուցել են իրենց նվիրվածությունը պրոլե-

տարիտուն: Դյուզում ՌԿՅԵՄ հենվում է դյուզացիական ամենաչքավոր և բատրակ յերիտասարդության վրա, իր շարքերն ընդունելով նաև միջակ յերիտասարդության՝ կոմունիզմի կողմնանցնող լավագույն տարրերին»:

Իր ժամանակի համար այս ձևակերպումը ճիշտ էր:

Բանվոր յերիտասարդությունն անցյալում իր դրության պատճառով, իհարկե, յերիտասարդության միակ խումբն էր, վոր կարող էր ապահովել պրոլետարական ղեկավարությունը կոմյերիտմիության մեջ: Այս լուսատու մեր յերկրի բանվոր յերիտասարդությունը հիրավի պատմական դեր խաղաց: Բանվոր յերիտասարդության ներկայացուցիչները, ղեկավար յերքեր դրավելով կոմյերիտմիության մեջ, հիմնական ղեկավար կորիզ կազմելով Միության մեջ, կուսակցության ղեկավարությամբ նրա համար ապահովեցին ճիշտ զարգացում և աճում: Չկա մեր յերկրում մի բնադնախո, վորտեղ չաշխատեն, կոմունիստական կուսակցության ամենապատասխանատու առաջադրությունները չկատարեն Լենինգրադի, Ուլերաինայի, Մոսկվայի, Ուրալի և պրոլետարական այլ կենտրոնների բանվոր յերիտասարդության ներկայացուցիչները: Չապահովելով բանվոր յերիտասարդության ղեկավար ազդեցությունը, մենք վոչինչ չենք կարող անել թե՛ դյուզացիական յերիտասարդության դատարարիման և թե՛ աշխատավոր յերիտասարդությանն այլ խավերի դատարարիման բնադնախո:

Գյուղում կոմյերիտմիությունը պետք է հենվեր ամենաչքավոր գյուղացիության և բաղադրվի յերիտասարդության վրա և իր շարքերն ընդունելը միայն լավագույն միջակ յերիտասարդությանը, քանի վոր մեր շինարարությունն ընթանում էր կուլակության հետ ամենակատարի բաղնումների պայմաններում, քանի վոր բաղադրվում էր ամենաչքավոր գյուղացիական յերիտասարդությունը միայն կարող էր կոմյերիտմիության համար ծառայել իրրե ամուր հենարան:

Իսկ այժմ չափ բան է փոխվել: Սոցիալիզմի հաղթանակն այս բոլոր հարցերը նոր ձևով է դնում:

Ամենից առաջ չկա և գոյություն չունի վոչ մի ամենաչքավոր գյուղացիական յերիտասարդություն, չկան նաև միջակներ,—սրա փոխարեն մենք ունենք կոլտնտեսական գյուղացիական յերիտասարդություն՝ համախմբված կոլտնտեսութուններում սոցիալիստական արտադրությամբ, և գյուղատնտեսական յերիտասարդ բանվորներ, վորոնք աշխատում են խորհրտնտեսութուններում:

Փոփոխվել է նաև ծառայող յերիտասարդության դեմքը: Նրա հիմնական կադրերը ներկայումս գլխավորապես կազմված են բանվորների, գյուղացիների մասնագետների, Կարմիր բանակի հրամանատարների ղապակներից: Փոփոխվել է նաև յերիտասարդ ինտելիգենցիայի կազմը. ինժեներները, տեխնիկները, բժիշկները, մանկավարժները, գյուղատնտեսները — այս բոլորն իրենց զգալի մասով սերվում են պրոլետարական միջավայրից, աշխատավոր գյուղացիության մի-

ջավայրից, մարդիկ, վորոնք իրենց ամբողջ կյանքով անխղճի կապված են սոցիալիստական շինարարության հետ, մարդիկ, վորոնց աճեցրել է կոմյերիտմիությունն ու խորհրդային իշխանությունը: Մենք կարող ենք արդյոք պահպանել մեր հին վերաբերմունքը դեպի աշխատավոր գյուղացիության տարբեր խավերը: Իհարկե, վոչ: Փոփոխված պայմանները պահանջում են այլ մոտեցում դեպի գործը, այլ վերաբերմունք դեպի յերիտասարդության տարբեր խավերը:

Մենք այժմ լիակատար իրավունքով պործ ենք ածում «խորհրդային ժողովուրդ» արտահայտությունը, վորովհետև դասակարգային ահամաններն ու տարբերությունները վերանում են մեր յերկրում և մեր հասարակությունը կազմված է քաղաքի ու գյուղի ազատ աշխատավորներից: Այս առթիվ Ռոյ Հովարդի հետ ունեցած հայտնի զրույցի մեջ ընկեր Ստալինն ասաց հետևյալը.

«Մեզ մոտ չկան միմյանց հակադրվող կուսակցություններ, ճիշտ այնպես, ինչպես մեզ մոտ չկան միմյանց հակադիր կապիտալիստների դասակարգ և կապիտալիստներից շահագործվող բանվորների դատակարգ: Մեր հասարակությունը բացառապես կազմված է քաղաքի ու գյուղի ազատ աշխատավորներից՝ բանվորներից, գյուղացիներից, ինտելիգենցիայից»:

Առաջ կոմյերիտմիությունն իր կազմով բանվոր-գյուղացիական կազմակերպություն էր: Նրա շարքե-

բում միավորված եր առաջավոր յերիտասարդությունը, վեր պատկանում եր յերկու տարրեր դասակարգելի՝ պրոլետարիատի դասակարգելին և ուրիշի աշխատանքը չհասագործող աշխատավոր դյուղացիների դասակարգելին։ Հենց այս ե պատճառը, վեր Միության մեջ աշխատի սրությամբ եր դրված պրոլետարական կորիզի և պրոլետարական ղեկավարության հարցը։

Այժմ կոմյերիտմիության մեջ միավորվում ե խորհրդային ժողովրդի յերիտասարդ սերնդի առաջավոր մասը։

Ահա թե ինչու մենք ծրագրում գրում ենք, ինչպես մեզ սովորեցնում ե ընկեր Ստալինը, վեր կոմյերիտմիությունը քաղաքի և դյուղի խորհրդային առաջավոր յերիտասարդության կազմակերպությունն ե, վեր կոմյերիտմիության խնդիրներին մեջ ե մտնում բանավոր, դյուղացի, ծառայող յերիտասարդության և յերիտասարդ ինտելիգենցիայի քաղաքական դատարարակության աշխատանքը։

Խորհրդային իշխանության և բուլժեիկներին կոմունիստական կուսակցության համար այս պայմաններում համապարապես կարևոր ե կոմունիզմի վուլով դատարարակել թե՛ յերիտասարդ բանվորներին, թե՛ յերիտասարդ կուլտուեսականին, թե՛ յերիտասարդ ծառայողին, և թե՛ յերիտասարդ ինտելիգենտին։ Յերիտասարդության այս բոլոր յենթախմբերը առցիալ լիտական հասարակության կազրերն են, վրոնք մասնակցում են կոմունիստական հասարակության ստեղծման մեծագույն դործին։

Կոմյերիտմիությունն անկուսակցական կազմակերպություն ե, մասնաշխան, դատարարակչական կազմակերպություն, վեր միավորում ե քաղաքի ու դյուղի աշխատավոր յերիտասարդությանը, բայց կոմյերիտմիությունը սրա հետ միասին կոմունիստական կազմակերպություն ե, քանի վեր նրա նպատակն ե յերիտասարդությանը դատարարակել կոմունիզմի վուղով, քանի վեր նա համակրում ե կոմունիստական կուսակցությանը, ողնում ե խորհրդային կառավարությանն ու կոմունիստական կուսակցությանը կոմունիստական հասարակություն կառուցելու։ Կոմունիստական յերիտասարդական միությունն իր ամբողջ աշխատանքը կատարում ե կուսակցության ղեկավարությամբ։

Ընկեր Ստալինը ասել ե․

«Ապահովել յերիտասարդության վստահությունը դեռի մեր կուսակցությունը, ապահովել մեր կուսակցության ղեկավարությունը Կոմյերիտմիության մեջ — այս ե խնդիրը։ Կոմյերիտականը պետք ե հիշի, վեր կուսակցության ղեկավարության ապահովումն ամենագլխավորն ու ամենակարևորն ե Կոմյերիտմիության ամբողջ աշխատանքում։ Կոմյերիտականը պետք ե հիշի, վեր առանց աշխատի ղեկավարության Կոմյերիտմիությունը չի կարող կատարել իր հիմնական խնդիրը — բանվոր-դյուղացիական յերիտասարդության դատարարակումը պրոլետարիատի դիկտատուրայի և կոմունիզմի վուղով»

(Ստալին, Կոմյերիտմիության խնդիրների մասին: Տես «Լենինը և Ստալինը յերիտասարդության մասին» ժող. ուսու. հջ 179, 1936 թ.):

Կոմյերիտմիությունը յերբեք չի ունեցել կուսակցության դժից տարբերվող իր հատուկ քաղաքական դիժը և չի կարող ունենալ: Միայն լենինիզմի թշնամիները՝ արոցկիստները, ղինովյեվականներն եյին ջանում իրենց նպատակների համար Կոմյերիտմիությունը հակադրել կուսակցությանը, մի անբողջ շարք Կոմյերիտական աշխատողներին այն միտքը պատվասել, թե իբր Կոմյերիտմիության մեջ կարող և թույլատրելի լինել իր հատուկ վերեւ քաղաքական դիժը:

Կոմունիստական յերիտասարդական միությունը մշտապես մշտական պայքար և մղել կուսակցության թշնամիների, լենինիզմի թշնամիներին դեմ: Ու այսուհետեւ եյ Կոմյերիտմիությունն իր սրբադասականությունն և համարում ամենամիճոական ու համառ պայքար մղել լենինիզմի թշնամիներին, կոմունիստական կուսակցության թշնամիներին փորձերի դեմ՝ ներս խցկելու իրենց հայացքները, ասպականելու մեր դործը: Լենինիզմից ամեն մի շեղում Կոմյերիտմիության մեջ կհանդիպի ամենազափան հակահարվածի:

Լենինյան Կոմյերիտմիության՝ իբրև մասնաշաղկապ կազմակերպության խնդիրն և աշխատավոր յերիտասարդությանն ու յերեսաներին համախմբել կոմունիստական կուսակցության շուրջը, յերիտասարդությանը սովորեցնել ամենախոր հարգանք ունենալու դեպի խորհրդային իշխանությունը, սրբադասել յե-

րիտասարդությանը, վոր այն ամենը, վորից նա աշխատում է կյանքում՝ արդյունք և հեղափոխական սոցիալիստական մեծ հեղափոխության, արդյունք և խորհրդային իշխանության կատարած ամենահսկայական աշխատանքի:

Կոմյերիտմիությունն աշխատավոր յերիտասարդությանը համախմբում և խորհրդային իշխանության շուրջը, ունում և կուսակցությանը կոմունիստական հասարակություն կառուցելու: Խորհրդային մեծ Միության մեր յերիտասարդությունն իր ամբողջ բախտը լիովին ու ամբողջությամբ կապում և պրոլետարական մեծ գործի բախտին, կոմունիստական կուսակցության բախտին, կոմունիզմի կառուցման դործի համար մղվող ամբողջ պայքարին: Այս բանում յերիտասարդությունը հետևում և Լենինի մեծ պատգամներին: Լենինը՝ հանդես դալով ՌԿԶՍ՝ Համառուսաստանյան III համագումարում, ասաց.

«Այն սերունդը, վորի ներկայացուցիչներն աշխատում 50 տարեկան են, չի կարող հույս ունենալ, վոր կտեսնի կոմունիստական հասարակությունը: Մինչև այդ ժամանակ այս սերունդը կմահանա:

Իսկ այն սերունդը, վորն աշխատում 15 տարեկան և, նա թե՛ կտեսնի կոմունիստական հասարակությունը և թե՛ ինքը կկառուցի այս հասարակությունը:

Յեվ նա պետք և իմանա, վոր իր կյանքի

ամբողջ խնդիրն և այս հասարակութեան կառուցումը» (XXX հ., էջ 416—417) :

Ընկերներ, յետ պետք և ասեմ, վոր կոմյերիտ-միութեան ծրագրի գլխավոր իմաստը, այն ծրագրի, վոր մենք պետք և ընդունենք, կարելի յեր մի քանի խոսքով ձևակերպել այսպես. խորհրդային ժողովրդի յերիտասարդ սերնդի՝ Լենինյան կոմյերիտմիութեան ղեկավարութեամբ միավորված յերիտասարդութեան ամբողջ կյանքի խնդիրն և՛ պայքարել կոմունիստական հասարակութեան կառուցման համար :

ՀամԿՅԵՄ ծրագրի ու կանոնադրութեան նախագծերի առթիւ ընկեր Ստալինի արած ուղղումներն ու ղեկառութեանները հանդիսանում են նրա այն ցուցումների զարգացումը Միութեան աշխատանքի վերահսկողման մասին, վոր նա արել է ընկ. Կոմարեվի և կոմյերիտմիութեան ուրիշ աշխատողների հետ ունեցած հայտնի զրույցում մի տարի սկսել :

Այս ուղղումներն ու ղեկառութեանները փոփոխում են կոմյերիտմիութեան աշխատանքի ամբողջ բովանդակութեանը նոր պայմանների համեմատ : Ծրագրի նախագիծը, վոր մենք առաջարկում ենք X համագումարին, ամենից առաջ զարգացնում է Լենինի ու Ստալինի այն ցուցումները, վոր յերիտասարդութեան գլխավոր խնդիրն և՛ սովորել : Մեր ծրագիրը յերիտասարդութեան կոմունիստական հայակողմանի դաստիարակութեան կազմակերպման ծրագիր է : Ահա թե ինչու ծրագրերը հատուկ բաժիններ ունի յերիտասարդութեան քաղաքական դաստիարակութեան վերա-

բերյալ, կոմյերիտմիութեան խնդիրների վերաբերյալ զարոցում և յերեխաների մեջ աշխատելու առկարեւում, յերիտասարդութեան կրթութեան, գիտութեան տիրապետելու ասպարեղում, յերիտասարդութեան ֆիզիկական դարգացման ասպարեղում : Կոմյերիտմիութեան գործողութեաններն այս ամբողջ պրակտիկ ծրագիրն ուղղված է դեպի կենտրոնական, գլխավոր լողունների իրականացումը, վոր սովի է Լենինը և դարգացրել Ստալինը, այն է՝ սովորել, սովորել և սովորել :

Մեզ մոտ վորոշ ընկերներ յերբեմն կարծում են, թե քանի վոր կոմյերիտմիութեանը մենք ընդունում ենք իբրեւ անկուսակցական դաստիարակչական կազմակերպութեան, ապա սրանով մենք մի տեսակ նվազեցնում ենք կոմյերիտմիութեան դերն ու նշանակութեանը : Այսպես մտածողները խորապես սխալվում են : Ընդհակառակը՝ խոսքը վերաբերում է յերկրում կոմյերիտմիութեան դերի հսկայական չափով անելուն : Ինքներդ դատեցեք. յեթե առաջ կոմյերիտմիութեանն աշխատանք եր կատարում գերազանցապես բանվոր յերիտասարդութեան մեջ քաղաքում և գյուղացիական յերիտասարդութեան մի մասի մեջ՝ գյուղում, ապա այժմ մենք պետք է քաղաքական-դաստիարակչական աշխատանք կատարենք քաղաքի և գյուղի ամբողջ աշխատավոր յերիտասարդութեան մեջ : Յեթե առաջ մենք քիչ ուշադրութեան էյինք դարձնում տարրական, միջնակարգ և բարձրագույն դպրոցի աշխատանքի վրա, ապա այժմ մեր առջև հսկայական

խնդիրներ են դրված այս բնագավառում, վորտեղ պատրաստվում են սոցիալիստական շինարարության կադրեր: Կուսակցությունը կոմյերիտմիության վրա ամենալուրջ խնդիրներ է դնում յերեխաների մեջ աշխատելու ասպարեկում: Յես ձեզ կհիշեցնեմ զեթ միայն մի աշխարհի փաստ, ինչպիսին Մանկական հրատարակչության հանձնումն է ՀամԼԿՅԵՄ Կենտկոմի տնօրինությունը:

Կուսակցությունը մեզ դրել է այն ճակատամարտի վրա, վորտեղ լուծվում է ամբողջ խորհրդային Ժողովրդի ապագան ներկայացնող յերիտասարդ սերնդի դաստիարակության մակատագիրը: Ահա թե ինչու այս ծրագրերը, վոր մենք առաջարկում ենք համագումարի ուղարկության, վկայում է կոմյերիտմիության հարանուն դերի ու նշանակության մասին:

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԴՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԽՍՀՄ-ՈՒՄ, ՆՐԱ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒ-
ԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ, ՆՐԱ ՄԻՋԻՑ ԿՐԹՎԱԾ
ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԸ

ՅԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

ԽՍՀՄ-ում յերիտասարդության աշխատանքի ու կրթության բոլոր արմատական հարցերը, վորոնք թափախված են հասարակական պայմաններում յերբեք չեն կարող լուծվել աշխատավոր յերիտասար-

դություն համար, լիովին լուծված են հոգուտ յերիտասարդության:

Այս հարցերն, իհարկե, կարող եյին լուծվել միայն խորհրդային կարգերի պայմաններում, ամեն մի չահագործման վոչնչացումից հետո:

Յերիտասարդության աշխատանքի ու կրթության արմատական հարցերը մշտապես հանգել են հետևյալին.

1. Յերիտասարդության, ինչպես է ամբողջ բանվոր դասակարգի համար տնտեսական դրություն տեսակետից ամենարմատական հարցը մշտապես յեղել է գործազրկության վերացման հարցը: Գործազրկությունը բանվորների ամենադժնդակ պատուհանն է: Մեզ մոտ գործազրկությունը վերացված է լրիվ է ամբողջությամբ: Այժմ արդեն վերանում է գործազրկությունը իսկ հասկացողությունը, իսկ նոր հասունացող սերնդը համար այն ուղղակի անհասկանալի յե, մինչդեռ բանվոր դասակարգի նախնիքաց սերնդի համար գործազրկությունն ամենադժամ աղետների ու դժբախտությունների աղբյուրն էր:

2. Աշխատանքային որվա տևողության հարցը: Անցյալում բանվոր յերիտասարդության կյանքի արմատական հարցերից մեկն էր սրայքարը հանուն Տ-Ժամյա աշխատանքային որվա բոլոր բանվորների համար, հանուն կրճատ աշխատանքային որվա՝ յերիտասարդության ու անչափահասների համար:

Հայտնի յե, վոր մեզ մոտ այս հարցերը լուծված են նախ մտցնելով Տ-Ժամյա, իսկ ապա 7-Ժամյա աշ-

խատանքային որը բոլոր բանվորները համար և սահմանելով Յ-ժամյա աշխատանքային որ 16—18 տարեկան յերիտասարդության համար:

3. Յերեսնամյա ու անչափահասների աշխատանքի պաշտպանութան հարցը: Մանկական աշխատանքի շահագործման դեմ պայքարելը հանդիսանում էր բանվոր դասակարգի պայքարի արմատական կարևորագույն հարցերից մեկը: Հայտնի չէ, Վոր կապիտալիզմի ժամանակ յերեսնամյա աշխատանքն ամենաեթան աշխատանքն է և յենթարկվում է անողորմ շահագործման: Կապիտալիզմը յերեսնամյան շահագործում է ամենապաշտպան, հաճախ 6—7 տարեկանից:

Մեզ մոտ այս բանը չկա: Մինչև 16 տարեկան անչափահասների աշխատանք չի կիրառվում ձեռնարկություններում: Մինչև 18 տարեկան յերիտասարդության աշխատանքը արգելված է կիրառել ստորերկրյա և առողջության համար առանձնապես վնասակար աշխատանքներում:

4. Յերիտասարդության համար ամենաարմատական հարցը մշտապես յեղել է արտադրողական աշխատանքը անչափահասների ուսուցման ձեռքով, Վոր կարծում է յերիտասարդության աշխատանքի սոցիալիստական վերակազմության ելությունը: Արտադրողական աշխատանքն ուսուցման հետ դուրս դուրս խնդրելով դրել և տակավին Մարքսը, այս խնդրի իրականացման մեջ նա տեսնում էր միակ ուղին կոմունիստական հասարակության համակողմանի զարգացած մարդիկ դաստիարակելու համար:

Մեզ մոտ այս խնդրին ամբողջութամբ լուծված է: Այն լուծված է ամենից առաջ Փարբիկա-գործարանային աշակերտության դպրոցներ ստեղծելով և ընդհանուր ու արտադրական ուսուցումը կազմակերպելով:

5. Կապիտալիստական հասարակարգի համար բնորոշ է բանվոր և գյուղացի յերիտասարդության աշխատանքի և, գլխավորապես, նրանց կրթության պայմանների խիստ հակադրությունը:

Այժմ ԽՍՀՄ-ում սոցիալիզմի հաղթելու հետևանքով գյուղում արմատապես փոփոխվում են գյուղացի յերիտասարդության կյանքի պայմանները:

Բանվոր և գյուղացի յերիտասարդության միջև նրանց աշխատանքի ու կրթության պայմաններում դրսևություն ունեցող հակադրությունն այժմ վերանում է:

Գյուղի կոլեկտիվացումը, մեծ քանակութամբ մեքենաների մուծումը գյուղատնտեսության մեջ, նոր տեխնիկայի մուծումը տանում են դեպի գյուղատնտեսական աշխատանքի վերածումը ինդուստրիալ աշխատանքի մի տարատեսակի: Կոլտնտեսական գյուղացիությունը հաջողութամբ տիրապետում է տեխնիկային: Գյուղական յերիտասարդությունն ունի կրթություն ստանալու բոլոր հնարավորությունները:

6. Յեւ, վերջապես, յուրաքանչյուր յերիտասարդի համար արմատական հարց էր կրթության հարցը, արդիփեսիս ընտրելու հարցը, նրա ամբողջ հետագա բախտի հարցը:

Այսպէս յերկառասարդները սովորաբար հետևում ելին իրենց ընտանիքի տրադիցիաներին։ հաճախ սերնդե-սերունդ անցնում եր միևնույն պրոֆեսիան։

Այժմ յերկառասարդութիւնը հնարավորութիւն ունի ստանալու վոչ միայն միջնակարգ, այլև բարձրագույն կրթութիւն, հնարավորութիւն ունի ընտրելու ուղած պրոֆեսիան, քանի վոր բոլոր պրոֆեսիաները մեր յերկրում հալասարասկես հարգանք ունեն։ Սորհրդային յերկրի յերկառասարդն ադատորեն ընտրում ե պրոֆեսիա, բոլոր հնարավորութիւններն ունի հոգեկան ու ֆիզիկական բազմաղղմանի դարգացման համար։

Այս բոլոր հարցերն ել հենց կաղմում են յերկառասարդութիւն աշխատանքի ու կրթութիւն ալապես կոչված արմատական հարցերը, ե մեղ մոտ նրանք լրիվ չափով լուծված են։

Մեր յերկառասարդութիւնն իր կյանքի ներկայիս պայմանները թվում են սովորական սոմնորյա յերևույթ, ուրիշ պայմաններ մեր յերկառասարդութիւն մեծ մասը չի խմացել, չի տեսել։ Իսկ մինչդեռ կապիտալիստական յերկիրներ ըանլոր ե աշխատաւոր յերկառասարդութիւն համար ալս բոլոր հարցերն ա-մենից հրատապ, կենսական հարցեր են, վորոնց չուրջը կատաղի պայքար ե մղվում։

Ինչո՞ւ մենք մեր ծրագրի մեջ վոչ մի առաջարկ չենք մտցնում յերկառասարդութիւն աշխատանքի մասին։ Ինչո՞ւ նոր ծրագրում բացակայում ե յերկառասարդութիւն աշխատանքի բաժինը, ի տարբերութիւն

անցյալ ծրագրի, վորտեղ նա համարյա թե կենտրոնացկան տեղ եր բռնում։ Վորովհետե մեղ համար ալս բոլոր հարցերն արդեն լուծված են, վորովհետե մենք կարիք չենք դուռ վորեե պահանջ առաջադրելու յերկառասարդութիւն աշխատանքի հարցերի վերաբերմամբ։

Կոմ. յերկառասարդութիւն նախկին միջանի՝ Շաղկինի տիպի՝ ղեկավար աշխատողներ, յերկառասարդութիւնը տրոցկիստորեն հակադրելով Սորհրդային պետութիւնը, ժամանակին հակամեա ելին կոմ. յերկառասարդութիւնը մեծ յերախտիքներ վերադրելու յերկառասարդութիւն աշխատանքի պայմանները բարելավելու ա-պարեղում, աչքաթող անելով ալս հանդամանքը, վոր ամենից առաջ կոմունիստական կուսակցութիւն ղեկավարած Սորհրդային պետութիւնն ինքն ե հոգ տանում յերկառասարդութիւն մասին, անելով ամեն անհրաժեշտ բան բարելավելու նրա նյութական ապահո-վութիւնն ու նրա կրթութիւն պայմանները։

Յերկառասարդութիւն, նրա աշխատանքի ու կրթութիւն պայմանները բարելավելու հոգը, յերկառասարդի հոգը սոցիալիստական պետութիւն ընտրոշ առանձնահատկութիւնն ե։ Աշխատաւոր յերկառասարդութիւնը ղիտե, վոր խորհրդային իշխանութիւն առաջին իսկ քայլերը կաղված ելին ըանլոր յերկառասարդութիւն աշխատանքի պայմաններ ը բարելավման հետ, վոր յերկառասարդութիւն աշխատանքի պայմաններ ը բարելավման խնդիրները լրիվ արտացոլված են

կոմունիստական (բոլշևիկները) կուսակցութեան ծրագրում :

Յեւ այստեղ պետք է հիշեցնեմ զեթ այսպիսի պատմական չափազանց կարևոր վրաստ. 1917 թ. հոկտեմբերի 29-ին, այսինքն իշխանութիւնը բանվորների և գյուղացիների ձեռքը վերցնելուց ուղիղ յերեք ու հետո, Ժողովրդական կոմիտեաների Խորհուրդը հրատարակում է մի դեկրետ, վորով սահմանում է 8-ժամյա աշխատանքային որ ձեռնարկութիւնների բանվորները համար, արգելում է գիշերն ուղտվել մինչև 16 տարեկան արական և իգական սեռի անչափահասների աշխատանքից, արգելում է վարձու աշխատանքը մինչև 14 տարեկան դեռահասների համար. մինչև 18 տարեկան անչափահասների աշխատանքային որը սահմանափակվում է 6 ժամով :

Ահա տեսնում եք, թե ինչպես իշխանութիւնը վերցնելուց բառացի միքանի որ հետո, այն մոմենտին, յերբ ամենակատաղի կռիւ էր մղվում իշխանութիւնն ամրացնելու համար, բանվորա-գյուղացիական կառավարութիւնն իր առաջին դեկրետներից մեկը նվիրում է բանվոր յերիտասարդութեան աշխատանքի պայմանների բարելավմանը :

Հարկաւոր է իմանալ և խորապես դնահատել Խորհրդային պետութեան ամբողջ հողատարութիւնը յերիտասարդութեան համար, մի հողատարութիւն, վորն այնպես ցայտուն արտահայտվել է նույնիսկ արդեն այս առաջին, կարևորագույն դեկրետի մեջ, վորը հսկայական նշանակութիւն ունի մեր կյանքի համար :

Յեւ կամ այնուհետև, ընկերներ, նոր տնտեսական քաղաքականութիւնը կիրառելիս, յերբ սպառնալիք կար, վոր շտատների կրճատման հետեանքով ձեռնարկութիւններում առաջին հերթին կարող են կրճատվել անչափահասներն ու յերիտասարդութիւնը, Խորհրդային կառավարութիւնը 1922 թ. հունիսին հրատարակում է մի հատուկ դեկրետ անչափահասների այսպես կոչված բրոնյայի մասին, վորի վերաբերյալ շատ յերիտասարդ կոմյերիտականներ նույնիսկ գաղափար չունեն : Բայց հին կոմյերիտականներն այս պետք է հիշեն : (Ջայնի տեղերից. «Հիշում ենք, հիշում ենք, ինքներս ենք յեղել բրոնյայի մեջ») : Այս դեկրետը սահմանում էր, վոր արդյունաբերութեան բոլոր ձեռնարկութիւններում պետք է լինի անչափահասների սպարտադիր նվազագույն տոկոսը բանվորների ընդհանուր թվի հանդեպ : Հայտնի չէ, վոր բրոնյայի որեւի կենսապարծումը բավականաչափ լավացրեց բանվոր յերիտասարդութեան դրութիւնը :

Աճող սերնդի առողջութիւնը պաշտպանելու նպատակով Խորհրդային կառավարութիւնը 1922 թ. հոկտեմբերին սահմանեց այնպիսի կարգ, յերբ մինչև 18 տարեկան բոլոր անչափահաս բանվորներին թույլ տրվեց աշխատել միայն բժշկական քննութեան յենթարկվելուց հետո : Կառավարութիւնը սահմանեց անչափահաս բանվորների ամենամյա բժշկական քնննութիւն :

Նմանապես հայտնի չեն Խորհրդային իշխանութեան միջոցառումները քաղաքացիական պատերազմի տարի-

ներին յերեսաների դրուժյունը բարեկամելու համար : Խորհրդային կառավարութիւնը սովի այն ծանր տարիներին, լարելով բոլոր ջանքերը, յերեսաների համար ապահովում էր հաց և կաթնամթերք, հազուսու և կոչկեղեն :

Յեւ եւ չեմ խոսում կուսակցութեան ու կառավարութեան բոլոր միջոցառումներէ մասին ընդհանուր պարտադիր ուսում մտցնելու ասպարեզում, վորոնց նպատակն է մեր յերիտասարդ սերունդը դարձնել զբաղեւտ սերունդ :

Այս բոլոր փաստերը ցույց են տալիս, վոր խորհրդային իշխանութեանը հատուկ է անդադրում հողատարութեանը յերիտասարդութեան համար :

Յեթե կապիտալիստական հասարակութեան մեջ աշխատավոր յերիտասարդութեանն այդ հասարակութեան ամենախրափազուրկ մասն է, ապա մեղ մոտ յերեսաներն ու յերիտասարդութեանն ամբողջ սոցիալիստական հասարակութեան առաջնադուշն ուշադրութեան, սիրո և հողատարութեան առարկան են :

ԳԼԽԱՎՈՐ ԽՆԴԻՐԸ ՍՈՎՈՐԵԼՆ Ե

Ծրագիրն ամբողջ լայնութեամբ դնում է յերիտասարդութեան կրթութեան, նրա քաղաքական և կուլտուրական դաստիարակութեան հարցերը, վորոնք, ի տարբերութեան անցյալ ծրագրի, ներկայումս կենտրոնական տեղ են դրափում նրա մեջ : Մեր ծրագիրը լրիւ և ամբողջութեամբ յեւնում է Լենինի ցուցումներէց, վորը մեզ սովորեցնում էր, վոր

«... յերիտասարդութեան խնդիրներն առհասարակ և կոմունիստական յերիտասարդութեան միութիւնների ու ամեն մի այլ կազմակերպութիւնների խնդիրները մասնավորապէս, կարելի կլիներ արտահայտել մի խոսքով. խնդիրն այն է, վորպէսզի սովորեն... յերիտասարդութեան միութիւնը և ամբողջ յերիտասարդութեանն առհասարակ, վորն ուզում է անցնել կոմունիզմին, պէտք է սովորի կոմունիզմը» (XXX հ., էջ 403—404) :

Ձի յեղել Լենինի մի յելույթ, ընկեր Ստալինի մի յելույթ յերիտասարդութեան մասին, վորտեղ այս խնդիրը չգրվի իբրեւ զլրացում, վճռական խնդիր յերիտասարդութեան կոմունիստական միութեան համար :

Կոմյերիտմիութեան VIII համագումարում ընկեր Ստալինը Միութեան խնդիրների մասին ասաց .

«Տիրապետել գիտութեանը, կոփել բոլշևիկմասնագետների նոր կադրեր գիտութեանների բոլոր նյութերի ապարեզում, սովորել, սովորել և ամենահամառ կերպով սովորել — այս է խնդիրն այժմ : Հեղափոխական յերիտասարդութեան արշավ դեպի գիտութեանը — ահա թե ինչ է պէտք է մեզ այժմ, ընկերներ» (Ստալին, Ճառ ՀամԼԿՅԵՄ Համամիութենական VIII համագումարում, 1928 թ. մայիսի 16-ին : Տես «Լենինը և Ստալինը յերիտասարդութեան մասին» ժող., ռուս. էջ 203, 1936 թ.) :

Իսկ այժմ այս խնդիրը դրված է ե՛լ ավելի սուր կերպով: Չե՞ վոր մենք թեալովսել ենք մեր յերկրի զարգացման աշնայիսի շրջանը, յերբ հետագա առաջընթացը վճռվում է նոր տեխնիկային տիրապետած կադրերի պատրաստումով, յերբ մեր յերկրում սկսվում է կուլտուր-տեխնիկական մի հզոր վերելք, վորը վերջին հաշվով կհանդի մտավոր և ֆիզիկական աշխատանքի սահմանի վերացման:

Իսկ ի՞նչ պետք է սովորենք մենք և սովորեցնենք յերիտասարդությանը:

Ամենից առաջ անհրաժեշտ է սովորել լենինիզմը, վորովհետև սա հիմնականն է յերիտասարդության կոմունիստական դաստիարակության մեջ:

Կադրերը վճռում են ամեն ինչ և պետք է վճռեն ինչպես շինարարության, աշնայես ել յերկրի պաշտպանության գործում, այս պատճառով ել Միության կարեւորագույն խնդիրն է իդեոլոգիայես ղինել այս կադրերը, սովորեցնել նրանց ըմբռնելու իրենց նպատակները, նրանց մեջ դաստիարակել մեր մեծ գործի ճշմարտության մեջ խորասլես համոզված լինելու զգացմունքը:

Ի՞նչն ապահովեց մեր բանակի հաղթանակը ինտերվենտների, սլիտակ դվարդիականների և սլրոկետարական դիկտատուրայի այլ թշնամիների դեմ մղվող սրայեարի տարիներին: Կուսակցության ճիշտ ղեկավարությունը, ինչպես և, վոր առանձնապես կարեւոր է, բոլոր մարտիկների կողմից իրենց դերի ըմբռնումը, խոր հավատն իրենց դործի նկատմամբ:

Ահա թե ինչու թշնամիները հաճախ զարմանում եյին, յերբ Կադմէր բանակի կիսամերկ, քաղցած մարտիկները ջարդուկչուր եյին անում չափ ավելի լավ զինված ու ավելի մեծաքանակ թշնամուն:

Գաղափարայնությունը, իրենց նպատակները հաստատապես իմանալը հիմք է տալիս իսկական արիության ու հերոսության համար, վորոնք սահման չեն ճանաչում:

Հենց այս հիման վրա յե, վոր մեր յերկրի առաջավոր մարդիկ և մասնավորապես յերիտասարդությունը ցույց են տալիս քաջության, խիզախության, աննկունության, տոկունության հրաշքներ:

Ահա թե ինչու ծրագիրն աշնայիսի սրությամբ դնում է քաղաքական դաստիարակության, հեղափոխական թեորիան ուսումնասիրելու հարցը:

Յես պետք է հաղորդեմ, վոր յերիտասարդության քաղաքական դաստիարակության հարցում մենք ստացել ենք ընկեր Ստալինի չափազանց եյական ցուցումները:

Ծրագրի սկզբնական նախագծում ասված էր, վոր կոմյերիտմիությունը կազմակերպում է կուսակցության պատմության ուսումնասիրությունը և Մարքսի, Ենգելսի, Լենինի ու Ստալինի աշխատությունների ուսումնասիրությունը:

Ընկեր Ստալինն ուղղեց մեզ և մտքեց հետևյալ ձևակերպումը, վոր լրիվ ու ամբողջությամբ մտցված է ծրագրի հրապարակված նախագծի մեջ.

ՀամԼԿՅՍՄ «ստեղծում է դպրոցներ, իրմ-

բաները և իրականացնում ե այլ ձեռնարկում-
ներ, վորպեսզի յերիտասարդությունը յուրացնի
քաղաքական գրադիտություն, ուսումնասիրի
ընդհանրապես պատմության, և մասնական
ԽՍՀՄ և Համամիութենական կոմունիստական
կուսակցության պատմության հիմնական մո-
մենտները, կազմակերպում ե Մարքսի—Ենգելսի—
Լենինի—Ստալինի հիմնական գաղափարների
ուսումնասիրումը յերիտասարդության կողմից»:

Դուք տեսնում եք, վոր այս ուղղությամբ շատ եյա-
կան ե: Ձե՞ վոր իրոք կրթված և կուլտուրական
մարդ լինելու համար հարկավոր և ուսումնասիրել վոչ
միայն ՀամԿ(բ)Կ պատմությունը դասադրքով, այլև
հարկավոր ե իմանալ առհասարակ պատմության և
մասնավորապես ԽՍՀՄ պատմության հիմնական մո-
մենտները: Այս ել հենց մտցված ե ծրագրի վերը
մեջբերված կետի մեջ: Այս կետի վերջում առաջ
ընդհանուր ձևակերպում կար Մարքսի, Ենգելսի, Լե-
նինի և Ստալինի բոլոր աշխատություններն ուսում-
նասիրելու վերաբերյալ, վորն այժմ փոխարինված ե
ընկեր Ստալինի այն կոնկրետ ցուցումով, վոր Համ-
ԼԿՑՄ կազմակերպում ե յերիտասարդության կող-
մից Մարքսի—Ենգելսի—Լենինի—Ստալինի հիմնական
գաղափարների ուսումնասիրությունը:

Մեր կազմակերպության մեջ դոմիլոյ յերիտասար-
դությունը պետք ե ստանա կոմունիստական ճիշտ
գաստիարակություն, պետք ե իր մեջ մշակի մարք-
սիստական—լենինյան աշխարհայացք: Այս պատճա-

ռով ել մեր ծրագրում ասված ե, վոր յուրաքանչյուր
կոմյերիտական պարտավոր ե քաղաքական կրթու-
թյուն ստանալ: Բայց յես կուղեյի ընկերներին նա-
խադրււլացնել այս կետի հնարավոր սխալ մեկնաբա-
նությունից: Մենք կոմյերիտական քիչ աշխատողներ
չունենք՝ վորոչ բյուրոկրատական շորշովով: Նրանք
կարող են ասել. «Մենք վաղուց ենք առաջարկեք
գրանցել մի կետ, վոր քաղաքական կրթությունը
պարտադիր ե կոմյերիտականների համար: Այ հիմա
մենք արդեն պահանջկոտ կլինենք կոմյերիտականների
նկատմամբ: Նրանց, ովքեր չեն կատարի կոմյերիտ-
միության ծրագրի այս կետը, «ձեռաց» դուրս կքչենք
կազմակերպությունից»: Ընկերներ, հարկավոր ե
հաշիվ առնել, վոր յեթե մենք քաղաքական կրթու-
թյունը համարում ենք պարտադիր, ապա այս չի նշա-
նակում, թե այս խնդրը մենք կարող ենք լուծել
վարչական միջոցներով: Հարկավոր ե, վոր կոմյե-
րիտականներն ամենից առաջ լմբոնեն քաղաքական
կրթության անհրաժեշտությունը: Հարկավոր ե ճիշտ
կազմակերպել քաղաքական կրթությունը, այն ժա-
մանակ մենք հաջողություն ձեռք կբերենք:

Մեր յերիտասարդությունը յերջանիկ կյանք ե վա-
յելում: Նա հնձում ե այն պտուղները, վոր ձեռք են
բերված Պրոլետարական մեծ հեղափոխություն կա-
տարած սրբոլետարիատի ավագ սերունդների ձեռքով:
Նրա համար յերջանիկություն ե այն հանգամանքը, վոր
նա չի տեսել կապիտալիստական անցյալի սարսափ-
ները և գաստիարակվում ե մեր սոցիալիստական

սլաշմաններում: Բայց սրա հետ միասին այս հանդա-
մանքը նրա թուլութիւնն է: Իրենց վրա կրած չլինե-
լով կապիտալիզմի բոլոր սարսափները, և սլաշքարի
ամբողջ ծանրութիւնը, յերկտասարդութեան առան-
ձին խմբեր դուրս են դալիս անբախարար կոսիված և
յերբեմն հայտարարում են անկախութիւն: Ահա
յերկտասարդութեան այս առանձին անկախութիւն խմբերը
կարող են հող հանդիսանալ թշնամական ազդեցու-
թիւնների և տրամադրութիւնների համար:

Մենք չսկսեք ե մոռանա՞նք, թե վորպիսի դժվա-
րութիւններով է բանւոր դասակարգը հաղթանակ
ձեռք բերել: Ահա թե ինչու ՀամԼԿՅՅՄ ծրագիրը
հարց է դնում մեր յերկրի անցյալն ուսումնասիրելու
մասին, բանւորներին և դյուղացիներին անցյալն ու-
սումնասիրելու մասին, հեղափոխական սլաշքարի,
քաղաքացիական պատերազմի պատմութեան ուսում-
նասիրութեան մասին: ՌԿՅՅՄ III համագումարում
լենինն ասել է:

«Յերբ մարդիկ տեսում են, թե ինչպես իրենց
հայրերն ու մայրերն ապրում են կալվածատերե-
րի ու կապիտալիստներին ճնշման տակ, յերբ
նրանք իրենք են մասնակցում այն տանջանքնե-
րին, վոր թափւում են նրանց վրա, ովքեր
սկսում են սլաշքարել շահագործողների դեմ,
յերբ նրանք տեսնում են, թե ինչ գոհեր ե նրա-
սում այս սլաշքարի շարունակումը՝ նոյաճվածը
պաշտպանելու համար, ինչ կատաղի թշնամիներ
են կալվածատերերն ու կապիտալիստները, —

այն ժամանակ այդ մարդիկ այս միջավայրում
դաստիարակւում են իբրեւ կոմունիստներ»
(XXX հ., էջ 413):

Մեր յերկտասարդութիւնն իր ճնշող մեծամաս-
նութեամբ չի տեսել և չի կրել այս բոլորը: Հենց այս
պատճառով ել առանձնապես կարեւոր է նրա համար
ինչպես հարկն է ուսումնասիրել մեր յերկրի բանւոր
դասակարգի և աշխատավոր դյուղացիութեան հերո-
սական սլաշքարի պատմութիւնը:

Մենք սկսեք ե մեր յերկտասարդութեանը դաստիա-
րականք սլոտեւարական ինտերնացիոնալիզմի վողով,
վորպեսզի «ինտերնացիոնալիզմի վողին մշտապես
սալառնի կոմյերիտիութեան վրա» (Ստալին): Կոմյե-
րիտիութեանը, վոր համախմբում է զանազան ազդու-
թիւնների յերկտասարդութեանը, մի բան, վոր ա-
ռանձնապես ցայտուն է յերեւում այս համագումա-
րում, ինտերնացիոնալ կազմակերպութեան տիպարն է:

Ամբողջ հարցն այն է, վոր համառ դաստիարակ-
չական աշխատանք կատարենք, արմատախիլ անելով
անցյալի անիծյալ միացորդների բոլոր արտահայտու-
թիւնները:

ՀԱՐԿԱՎՈՐ ԵՆ ԲՈՒՇԵՎԻԿ-ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ԿԱԴՐԵՐ

Ընկեր Ստալինը մեկից ավելի անգամ է նախա-
դիւղացրել յերկտասարդութեանն ամենազիտութիւ-
նից ու դիլետանտութիւնից, նշելով, վոր անհրաժեշտ
է կատարելութեամբ ախրապետել մի վորեւ մասնակե-

տության: Մեզնից վոմանք այժմ ել կարծում են, վոր կարելի չե ապրել այն յերիտասարդների ակզբունքով, վորոնց մասին դեռևս Պուշկինն ե ասել. «Մենք բոլորս սովորել ենք կամաց-կամաց, մի վորևէ բան և մի վորևէ կերպ»:

Ամենագիտությունը, մի պրոֆեսիայից մյուսին թռչկոտելը, մակերեսային ծանոթությունը դիտության հետ՝ սա մեր ամենակատարի թշնամին ե: Իսկական կոմունիստ կարելի չե դառնալ միայն յուրացնելով մարդկության կուտակած ամբողջ կուլտուրական հարստությունները: Ահա թե ինչու ծրագրի մեջ մի հատուկ կետ ե մտցվում ամենագիտության և դիլեմանտության դեմ պայքարելու վերաբերյալ:

Ահա թե ինչու մենք կոմյերիտմիության ուշադրությունը կենտրոնացնում ենք դպրոցների ամբացման ու զարգացման աշխատանքի վրա, ամբողջ լայնությամբ հարց ենք դնում պայքարել ամբողջ յերիտասարդության համար միջնակարգ կրթություն ձեռք բերելու, կոմյերիտականների կողմից մասթեմատիկան, ֆիզիկան, քիմիան, տեխնիկան, լուսավորությունը, աշխարհագրությունը, ոտար լեզուներն ու սովանասիրելու մասին:

Կոմյերիտմիության ծրագրում մի հատուկ կետ կա անդրագիտության վերացման մասին: Մեզ կարող են հարց տալ, թե արդյոք իսկապէ՞ս այս խնդիրն այդքան սուր ե և ակտուալ, վորպեսզի կոմյերիտմիության ծրագրի մեջ հատուկ կետ մտցվի անդրագիտության և կիսադրագիտության վերացման մասին:

մին: Թույլ տվեք, ընկերներ, մեջ բերել թվեր, վորոնք ամենից ցայտուն կերպով ցույց կտան այս խնդրի կարևորությունը:

1936 թ. արդյունաբերության չորս ճյուղերում (մեքենաշինություն, սև մետաղների մետալուրգիա, քարածխի և տեքստիլ) կար 1% անդրագետ յերիտասարդություն (ամբողջ յերիտասարդության հանդեպ), 20,7% կիսադրագետներ; վորոնք չեն ավարտել տարրական դպրոցը, 41,4% տարրական կրթությամբ, 34,6% թերի միջնակարգ կրթությամբ, 2,3% միջնակարգ կրթությամբ:

Մեր առջև խնդիր ե դրված բանվոր յերիտասարդության գիտելիքների մակարդակը բարձրացնել-հասցնել մինչև ճարտարապետական - տեխնիկական աշխատողների մակարդակին: Սրա միակ ճանապարհն ե յերիտասարդ սերնդին տալ ընդհանուր միջնակարգ և տեխնիկական կրթություն:

Հիշատակված թվերը ցույց են տալիս, թե մենք դեռ վորքան պետք ե աշխատենք, վորպեսզի կատարենք այս խնդիրը: Բայց այս խնդիրն անհետաձգելի չե: Յեւ մենք պետք ե կատարենք այն: Մենք չենք կարող հանդուրժել, վոր խորհրդային յերիտասարդության մեջ լինեն անդրագետ և կիսադրագետ մարդիկ:

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒ-
ԹՅԱՆ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆԸ

Ձեզ առաջարկված ծրագրի նախագծում ասված է .
«ՀամԼԿՅՆՄ ողնում է բոլշևիկներին կուսակցութեանն
ու խորհրդային կառավարութեանն իրականացնելու
պատմական մեծ խնդիրը՝ կոմունիստական հասարա-
կութեան կառուցումը» :

Այս նշանակում է, վոր կոմյերիտմիութեան և
ԽՍՀՄ ամբողջ աշխատավոր յերիտասարդութեան կա-
րեորադույն խնդիրն է դործնական մասնակցութեան
ցույց տալ կոմունիստական հասարակութեան ստեղծ-
ման պայքարին :

II Ինտերնացիոնալի ուղորտունիստական կուսակ-
ցութեանները մշտապես ձգտել են յերիտասարդութեան
ակտիվութեանն ու նրա հեղափոխական ձգտումները
ներփակել կրթական աշխատանքի և այսպես կոչված
«մաքուր կուլտուրայի» նեղ շրջանակներին մեջ, բան-
վոր յերիտասարդութեանը հետ պահելով քաղաքական
կյանքին մասնակցելուց : Նրանց նպատակն էր յերի-
տասարդութեան ուշադրութեանը հետ պահել դասա-
կարգային պայքարից, յերիտասարդութեանը լրիվ ու
ամբողջութեամբ յենթարկելով իրենց չափերին :

Լենինը և Ստալինը մշտապես սովորեցրել են մեզ,
վոր յերիտասարդութեան կոմունիստական դաստիա-
րակութեանն անկարելի յէ առանց նրան դործնական
պայքարի մեջ ներգրավելու :

Լենինն ասում էր, վոր յերիտասարդութեանն իր

ուսման, դաստիարակութեան, կրթութեան ամեն մի
քայլը պետք է միացնի չափադործողներին դեմ բոլոր
աշխատավորներին ընդհանուր պայքարին մասնակցելու
հետ :

Լենինյան կոմյերիտմիութեան ամբողջ աշխատան-
քը հաստատեց այս դրույթի ճշտութեանը : Մասնակ-
ցելով քաղաքացիական պատերազմին, ողնելով կու-
սակցութեանն ու խորհրդային իշխանութեանը բարձ-
րացնելու իմպերիալիստական պատերազմից քայքայ-
ված տնտեսութեանը, մասնակցելով կոլտնտեսու-
թյունների, դործարանների, ֆաբրիկաների, յերկա-
թուղիների շինարարութեանը, ամենուրեք ցուցաբե-
րելով իր նախաձեռնութեանն ու ձեռնբեցցութեանը,
կազմակերպելով սոցիալիստական մրցութեան, ամե-
նուրեք պայքար մղելով դասակարգային թշնամու
դեմ, այսպիսով, իր ուսուցումը չաղկապելով աշխա-
տավորներին ընդհանուր պայքարին մասնակցելու հետ,
ՀամԼԿՅՆՄ բարձրացրեց իր դերն իբրև յերիտասար-
դութեան կոմունիստական դաստիարակութեան կազ-
մակերպութեան :

Յերիտասարդութեանը պետք է հաստատապես ի-
մանա այն բոլոր խնդիրները, վոր նրա առջև դնում
են խորհրդային կառավարութեանն ու ՀամԿ(բ)Կ՝
կոմունիստական հասարակարգը կառուցելիս : Խոր-
հրդային յերիտասարդութեան դաստիարակութեան
տեսակետից սխալ կլինեի, յեթե նրա մեջ այժմ
ստեղծվեի այն պատկերացումը, թե վաղուց արդեն
անցել ենք բոլոր դժվարութեաններն ու վտանգները և

վոր մեր առջև ընկած ե՛ ուղիղ դեպի կոմունիզմ տա-
նող հարթ ու խաղաղ ճանապարհ:

Իհարկէ, սոցիալիզմի կառուցման բոլոր սրմատա-
կան հարցերը մեզ մոտ լուծված են: Բայց սա Կառ-
նէին չի նշանակում, թե բոլոր վտանգներն արդեն
անցել են, և ուստի, ինչպես պատկերավոր կերպով
արտահայտվեց ընկեր Ստալինը կուսակցութեան XVII
համագումարում, «կարելի չէ զենքը վայր դնել և
պառկել-քնել՝ ապաստելով անդառակարգ հասարակու-
թեան գալստեան»:

Մենք ապրում և աշխատում ենք կապիտալիստա-
կան ողակման պայմաններում: Կապիտալիզմի մնա-
ցորդները դեռևս շատ կենսունակ են և մեր իրակա-
նութեան ամեն մի քայլափոխում իրենց զգալ են տա-
լիս: Սրա հետ միասին հարկավոր է նկատել ունենալ
կապիտալիզմի մնացորդների առանձին կենսունակու-
թյունը մարդկանց գիտակցութեան մեջ, վորովհետև
հայտնի չէ, վոր մարդկանց գիտակցութեան իր
դարձացման մեջ առայժմ հետ է մնում նրանց անտե-
սական դրութեանից:

Ծրագիրն առանձին ուժով ընդգծում է կոմյերիտ-
միութեան խնդիրները սոցիալիստական սեփականու-
թյունն ամրացնելու, աշխատանքի հանդեպ սոցիա-
լիստական վերաբերմունք դարձացնելու, կուսակցու-
թեանն ու խորհրդային կառավարութեանն ոգնելու հո-
գատարութեան այն գործում, վոր նրանք ցուցաբերում
են աշխատավորներին՝ կանանց ու յերեկաներին նկատ-
մամբ:

Ծրագիրն ուշադրութեամբ կենտրոնացնում է այս
բոլոր հարցերի վրա, վորովհետև նրանք վճռական
հարցեր են սոցիալիզմի լիակատար հաղթանակի հա-
մար և վորովհետև այստեղ կապիտալիզմի մնացորդ-
ները մարդկանց գիտակցութեան մեջ ալիքի յեն զգալ
տալիս իրենց մասին, քան մեր կյանքի վորևէ այլ առ-
պարեզում:

ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՄՐԱՑՈՒՄԸ

Բուրժուազիայի քարոզի ամենահիմնական կետն էր
«սրբազան» մասնավոր սեփականութեան պաշտպանու-
թյունը: Բուրժուազիան վախ էր դատարարելում կա-
պիտալիզմի այս արբութեան հանդեպ: Իսկ հասարա-
կական սեփականութեանը բուրժուազիան վերաբեր-
վում էր իբրև հարստացման ձրի աղբյուրի: Առաջ
հաճախ էր լսվում՝ սա «կազոննի» չէ — կնչանակի
սա վոչվորի չէ, սա կարելի չէ անպատիժ կերպով քարշ
տալ կամ փչացնել: «Կազոննի» դույքը համանիշ էր
անտեր դույքին: Շահադործողական աշխարհը
ծնում էր այնպիսի մարդիկ, վորոնք ընդունակ էլին
«անտեղի», ինչպես Պոմյալովսկու սեմինարիստները,
փչացնելու հասարակական դույքը:

ՍՍՀՄ Հոկտեմբերյան սոցիալիստական մեծ հեղա-
փոխութեանը վերացրեց մասնավոր սեփականութեանը
և ստեղծեց սոցիալիստական հանրային սեփականու-
թյուն, վորը դարձավ խորհրդային հասարակակարգի
հիմքը: Բայց կապիտալիզմի մնացորդները դեռ հազ-

վաղեպէ՛ չեն իրենց զգալ տալիս: Թշնամիին ձգտում է խախտել խորհրդային հասարակարգի հիմքը, հանդիմանելով ու փչացնելով սոցիալիստական գույքը: Հանրային գույքի հանդեպ ճիշտ վերաբերմունք դաստիարակելու միջոցով ստեղծվում է անցյալի մնացորդներին ազատ մարդու իսկական նոր բնավորությունը:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍՏԱՐԱԿՈՒՄԸ

Ազնիվ աշխատանք, աշխատանքի բարձր արտագրողականություն — ահա թե վերջին հաշիվով ինչը պետք է մեզ տա սոցիալիզմի կատարյալ հաղթանակ և այն, ինչ անհրաժեշտ է կոմունիստական հասարակության անցնելու համար: Այնինչ կապիտալիզմի մնացորդները դեռևս բավական հաճախ իրենց զգալ են տալիս նաև աշխատանքին վերաբերվելու մեջ:

Պարագլխիզմն ու պնակալեցությունը բուրժուազիան բարձրացրել և դասել է մարդկային առաքինությունների շարքը: Այս, իհարկե, բացահայտորեն չիլին խոստովանում, բայց փաստորեն այս այսպես եր: Իդուր չեն դոյություն ունեցել այնպիսի առաջնեք, ինչպես, որ, «Աշխատանքը հիմարներին է սիրում», «Աշխատանքը դժու չե—անտառ չի փայլի»: Սրանում արտահայտվում եր մեծամիտ արհամարհական վերաբերմունքը դեպի աշխատանքը: Անբանների ու պարզիտների ամբողջ սերունդներ է դաստիարակել բուրժուազիան դարեդար:

Աշխատանքը մեր հասարակության բարեկեցության

հիմքն է: Աշխատանքն ստեղծում է արժեքներ, վորոնք սպառկանում են այս հասարակության բոլոր աշխատավորներին: Սոցիալիստական ազատ աշխատանքը դաստիարակում է մարդկանց: Մեր հասարակության մեջ աշխատանքը վերադաստիարակում է նույնիսկ այնպիսի մարդկանց, վորոնք առաջ յեղել են վոճարագործներ: Ազնիվ, բարեխիղճ աշխատանքը հաղթանակած սոցիալիզմի յերկրում մի ճանապարհ է դեպի ամբողջ ժողովրդի ապահովումը կենսական բոլոր բարիքներով:

Ստախանովյան շարժումը, վոր անորինակ բարձրության է հասցնում աշխատանքի արտադրողականությունը, մարդկանց դեպի աշխատանքը նոր սոցիալիստական ձևով վերաբերվելու սովորացալուն արտահայտությունն է:

Աշխատանքի նկատմամբ սոցիալիստական վերաբերմունքը դաստիարակելը կոմյերիտմիության կարևորագույն խնդիրն է:

«Հարկավոր է, — սովորեցնում եր մեզ Լենինը, — վոր Կոմունիստական յերիտասարդական միությունը բոլորովին մատաղ հասակից, տաններկու տարեկանից, դաստիարակվի դիտակցական և կարգապահ աշխատանքի վողով» (XXX հ., էջ 417):

Սրանից է յենում մեր ծրագիրը, առաջարկելով յայնորեն դարգացնել սոցիալիստական մրցությունն ու հարվածաշնությունը, ամբողջ յայնությամբ դնելով

աշխատանքի ներառմամբ սոցիալիստական վերաբերմունքը դաստիարակելու հարցը :

Յերբ մենք խոսում ենք այն մասին, թե ինչպիսին պիտի լինի կոմյերիտականը, մենք ամենից առաջ ուզում ենք, վոր նա լինի իր բնագավառում որինակելի աշխատող մարդ : Կոմյերիտականներն ու կոմյերիտու-հիները, վորոնք աշխատում են փաբրիկայում, հիմնարկում, մեր յերկրի վարևե կազմակերպութան մեջ, միշտ և ամենուրեք պետք է հանդիսանան աշխատանքին բարեխղճ վերաբերմունք ցույց տվող քրինակ, պայքարեն իրենց աշխատանքի բարձր վորակի համար :

Կոմյերիտիկության անդամը հարգում է իր և ուրիշների աշխատանքը : Կոմյերիտիկության անդամը պետք է դաստիարակվի ատելության ու սերհամարհանքի վրդով դեպի պարագիտիզմը, ատելության վրդով դեպի ծուլությունն ու պարապությունը՝ աշխատանքին կապիտալիստական վերաբերմունք ցույց տալու այն բոլոր մնացորդները : Իրենց բոլոր ուժերն ու գիտելիքները նվիրելով կոմունիստական հասարակության համար պայքարելու ընդհանուր դործին, կոմյերիտականները դաստիարակվում են գիտակցական, սոցիալիստական կարգապահության վրդով :

Կոմյերիտիկության անդամն իր վարքով աշխատանքային կարգապահության որինակ պիտի ցույց տա աշխատանքի մեջ, մարտական կարգապահության որինակ՝ չարքի մեջ, կազմակերպվածության ու կար-

գապահության որինակ՝ կոմյերիտիկության մեջ և կենցաղում :

Այս առնչությամբ յես ձեր հատուկ ուշադրությունն եմ հրավիրում ծրագրի հետևյալ կետի վրա .

«Սորհրդային իշխանությունն արմատացնում է կարգապահություն, հարգանք դեպի սոցիալիստական որենքներն ու համակեցության կանոնները, բոլոր աշխատավորների մեջ դաստիարակում է աղնիվ վերաբերմունք դեպի աշխատանքն ու հասարակական պարտքը, առանց վորի չի կարող իրականանալ սոցիալիզմի լիակատար հաղթանակը» :

Հետևաբար, մեր խնդիրն է ամբողջ յերիտասարգության մեջ դաստիարակել աղնիվ վերաբերմունք դեպի աշխատանքն ու հասարակական պարտքը, հարգանք դեպի սոցիալիստական որենքներն ու համակեցության կանոնները : Սա չափազանց մեծ նշանակություն ունեցող խնդիր է :

Հայտնի յե, վոր Լենինը սոցիալիզմից կոմունիզմին անցնելը կապում էր վոչ միայն արտագրողական ուժերի վարդացման, այլև այն բանի հետ, վոր մարդիկ աստիճանաբար կսովորեն պահպանել համակեցության հիմնական կանոններն առանց պետական հարկադրանքի :

«...Սոցիալիզմը կվերածի կոմունիզմի... վորովհետև մարդիկ կսովորեն պահպանել հասարակայնության տարրական պայմաններն առանց

բունութեան և առանց հարկադրանքի» (XXII հ.՝ հայ. եջ 693) :

«... ազատված կապիտալիստական սարկու-
թյունից, կապիտալիստական չափազործման ան-
համար սարսափներից, վայրենություններից,
անհեթեթություններից, դարձելություններից,
մարդիկ աստիճանաբար կվաքժվեն պահպանել
համակեցութեան դարերով հայտնի, բոլոր ու-
րենսդրքերում հաղարամյալներով կրկնվող, տար-
րական կանոնները, պահպանել առանց բունու-
թեան, առանց հարկադրանքի, առանց յենթարկ-
ման...» (XXI հ.՝ եջ 431) :

Սոցիալիզմից կոմունիզմին անցնելը, ինչպես մեզ
սովորեցնում են Լենինն ու Ստալինը, կարող է իրա-
կանացիվ միայն այն ժամանակ, յերբ վիթխարի չա-
փերով կաճի աշխատանքի արտադրողականութունը,
յերբ բոլոր աշխատողների կուլտուրական — տեխնիկա-
կան մակարդակը կբարձրանա մինչև ճարտարապե-
տական — տեխնիկական աշխատողների մակարդակը,
յերբ բարեխիղճ վերաբերմունքը դեպի աշխատանքը,
դեպի իր հասարակական պարտքը մարդկանց մեջ
սովորութուն կդառնա, կմտնի նրանց մտի ու արյան
մեջ :

Կապիտալիզմի ժամանակ ազնվութեան, բարեխիղ-
ճութեան վերաբերյալ բոլոր խոսակցությունները մի-
ջոց ելին մասսաներին հիմարացնելու համար : Նա յեր-
բարձրանում բարեկեցութեան զաղաթը, ով չէր կաշ-
կանդվում միջոցների ընտրութեամբ և առաջնորդվում

էր հարստացման անդուստլ ծարավով միայն : Ժողո-
վրդական առաժն իրուր չէր ասում՝ «Հալալ աշխա-
տանքով պալատ չի շինվի» :

Սոցիալիստական հասարակութեան մեջ հարգանք
ու պատիվ է վայելում միայն նա, ով այդ վաստա-
կել է աղնիվ վերաբերմունքով դեպի աշխատանքը և
հասարակական պարտքը : Այստեղ առաջին անգամն է,
վոր ազնվությունը, բարեխիղճությունը, դարձապարտ-
նությունը դառնում են աշխատավորների միլիոնավոր
մասսաների հատկանիշներ : Ազնվորեն աշխատել,
խնայել հանրային բարիքը, իր անձնական շահերը
բարձր չդասել հասարակության շահերից — ահավասիկ
մարդկային համակեցության տարրական կանոնները,
վորոնց պահպանումը սովորություն կդառնա սոցիա-
լիստական հասարակության բոլոր մարդկանց մեջ :

Ահա թե ինչու կոմյերիստիկութունը իր ծրագրում
այնպես բայն կերպով է դնում հակաժողովրդական
ազդեցությունների դեմ պայքարելու խնդիրները :
Յերբ մենք խոսում ենք հակաժողովրդական ազդե-
ցությունների մասին, մենք նկատի ունենք այն ամե-
նը, ինչ հակառակ է դնում մեր համակեցութեան կա-
նոններին, այն ամենը, ինչ խանդարում է մարդկային
համակեցութեան՝ սոցիալիզմի համար անհրաժեշտ
կանոններն ստեղծելուն :

ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆԻՔ ԿՆՈՋԸ ՅԵՎ ՅԵՐԵՆԱՆԵՐԻՆ

Բուրժուական բարոյականութեան նողկալիկությունն
ու կեղծությունն ամենից ավելի արտահայտվել են

դեպի կիներն ունեցած վերաբերմունքի մեջ: Այս բանը նույնիսկ արտահայտված է ժողովրդական մի ամբողջ շարք ստացվածքների մեջ. «Կնոջ ծեծես—ճաշդ ել համով կլինի», «Կնոջ ծեծիր մինչ յերեխա ունենալը, իսկ յերեխաներին՝ մինչև մարդ դառնալը», «Կնոջ ծեծիր ճաշին, իսկ ընթրիքին կրկին, առանց ծեծելու սեղան մի նստիր»: Այսպես եր հնչում հին կալվածատիրական—բուրժուական Ռուսաստանի դերիմաստությունը:

Վոչ վոք հոգ չեր տանում կանանց կրթության մասին: Իդուր չեր հին ժամանակների վաճառականն ասում. «Աղջիկներին ինչ: Աղջիկներին կարելի չե փակել, և նրանց վրսացավանքն ել քիչ է — վոչ սովորեցնել, վոչ բան»:

Չի կարելի ասել, վոր այս բոլորը վերաբերվեր միայն հեռավոր անցյալին: Հայտնի չե, վոր այժմ ել կապիտալիստական յերկիրներում Փաշիպը կնոջ հանդեպ արմատացնում է այնպիսի վերաբերմունք, ինչպես ստրկուհու հանդեպ, սնդում է, վոր կնոջ բաժինն են հանդիսանում յերեխաները, ամուսինն ու յեկեղեցին:

Ամբողջ աշխարհին հայտնի յեն խորհրդային իշխանության և կոմունիստական կուսակցության միջոցառումները, վորոնք քաղաքացիներն են աշխատավոր կանանց, վոչնչացրել են կանանց ստրկական կախումը, սահմանել են կնոջ և տղամարդու մաստական համասարություն վոչ միայն քաղաքում, այլև դուրսը:

Մենք հիմնահատակ կործանել ենք բուրժուական հին ընտանիքը՝ հիմնված կապիտալի, մասնավոր շահի վրա: Մեր յերիտասարդությունը նույնիսկ դադարար չունի ամուսնության հին, մինչհեղափոխական ձևերի — «հաշվով» ամուսնության մասին իբանխուսափելի ուղեկիցներով հանդերձ՝ հարսնախոսներով, ամուսնական հայտարարություններով լրագրերում և ամուսնալուծության վայրագ պրոցեսներով:

Բայց բուրժուական բարոյականության մնացորդները դեռևս գոյություն ունեն նաև այս բնագավառում: Քիչ վաստեր չեն հայտնի դեպի կիներ, ընտանիքը, յերեխաների դաստիարակությունը և փալ, թեթևամիտ վերաբերմունք ցույց տալու մասին:

Այդ պատճառով ել ծրագրիլը պահանջում է կոմյունիստիկությունից ամեն կերպ ողնել կուսակցությանն ու կառավարությանը աշխատավոր կանանց և յերեխաների դաստիարակության վերաբերյալ նրանց հոգատարության մեջ:

ԿՐՈՆԱԿԱՆ ՆԱԽԱՊԱՇԱՐՄՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Բուրժուական դադարախախտության մնացորդներն իրենց արտահայտությունն են դառնում նաև կրոնական սնոտիապաշտությունների ու նախապաշարմունքների մեջ:

Իհարկե, մեր յերկրում հիմնավորապես կտրված են կրոնի արմատները, և մեր յերիտասարդության,

մեր յերեխաների ճնշող մասն աճում է ամեն մի կրոնական աղեկցությունից զերծ:

Բայց սխալ կլինե՞ր կարծել, թե պայքարը կրոնական նախապաշարմունքների դեմ վերջացած է, այս թվում նաև յերեսասարդության մեջ: Մի կոմյերիտուհի Մոսկվայի մարզից նամակ է դրել, վորտեղ ասում է.

«Ինչո՞ւ պետք է ծրագրում դրել, վոր Համ. ԼԿՅԵՄ համբերատար կերպով պարզաբանում է յերեսասարդությանը անտոխարաշուծյան ու կրոնական նախապաշարմունքների վնասը: Ձե՞ր վոր յերեսասարդության մեջ վաղուց աղեկն էլիս հավատացյալ մարդիկ»:

Այսպես մտածող մարդիկ իրավացի էեն: Ընկերներ, նախեցեք ձեր շուրջը, ներս մտեք հանրակացարանները, ավելի լավ դիտեցեք յերեսասարդության կյանքը: Դուք կտեսնեք, վոր թե՛ քաղաքում է թե՛ դյուքում գեռես կա յերեսասարդության մի, թեև աննշան, մաս, վորը մինչև վերջ էի աղատվել կրոնական թմրիրից: Մենք պետք է համբերատար պարզաբանման աշխատանք կատարենք, վորպեսզի լրիվ չափով հաղթահարենք կրոնական նախապաշարմունքները:

Մեր ծրագրի սկզբնական նախագծում դրված էր. կոմյերիտմիությունը վճռապես, անողորմ կերպով պայքարում է կրոնական նախապաշարմունքների դեմ:

Ընկեր Ստալինը նշեց. ինչո՞ւ դրել «վճռապես»,

«անողորմ կերպով»: Այս չէ բանը: Համբերատար կերպով պետք է պարզաբանել յերեսասարդությանը կրոնական նախապաշարմունքների վնասը, յերեսասարդության մեջ վարել մատերիալիստական աշխարհայացքի՝ միակ դիտական աշխարհայացքի՝ պրոպագանդ:

ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Արդեն այժմ կազմվում են նոր, կոմունիստական բարոյականության հիմքերը, կենցաղի մեջ են մտնում համակեցության սոցիալիստական կանոնները:

17—18 տարի սրանից առաջ ծնված ԽՍՀՄ յերեսասարդությունը դադարիւր չունի կապիտալիզմի դայլի որենքների սարսափելի ուժի մասին, վորոնք ստրկացնում են աշխատավոր մարդկանց, ջախջախում կյանքի կովի համար անբավարար պատրաստված բոլոր թույլերին:

Կապիտալիզմն իր դիշատիչ շահերի համար աշխատավորների մեջ դատարարակում էր սարսափի ու ստրկական հնադանդման զգացմունք դեպի իր որենքները, դեպի մասնավոր սեփականության իրավունքը:

Սոցիալիզմի պայմաններում ապրող, կապիտալիստական անցյալի սարսափներից ազատված մեր սերնդի համար էի խանդարում դադարիւր ունենալ բուրժուական հասարակության բարքերի մասին:

Այս բարքերի սքանչելի բնութագրերը տվել է ռուս մեծագույն հեղափոխական—մտածողներից մեկը՝ քրի-

նադատ Գորբուլովուն իր «Խալար թաղավորություն» հոդվածում: Նա գրել է.

«Հանդիմանության ու ընթակի յերկյուղի տակ, ստրկորեն դաստիարակված, — անդադրում յերկյուղ ունենալով միայն առանց մի կտոր հացի, ստրկաբար ապրող, — նրանք իրենց բոլոր ուժերը լարում են ձեռք բերելու 'ստրկական գլխավոր առաքինություններից մեկը՝ անխիղճ խորամանկությունը: Յեվ ինչի՞ց իողճահարվեն, ի՞նչ ճշմարտություն, ի՞նչ իրավունքներ հարկեն նրանք: Չե՞ վոր խեղճությունն իշխում է նրանց վրա, ճնշում ու սպառնում է նրանց միանգամայն անխելացի, անխմստ, անխիղճ կերպով: Այսպիսի տիրակալության տակ դաստիարակված մարդկանց մեջ չեն կարող զարգանալ բարոյական պարտքի գիտակցությունը և ազնվության ու իրավունքի խաղաղ սկզբունքները: Ահա թե ինչու ամենախայտառակ սրիկայությունը նրանց թվում է գովելի հերոսություն, ամենալավիչ խաբեյությունը՝ ճարպիկ բան: Նրանք կարող են ձեռք խաբել, կողոպտել, դանակով հարձակվել ձեռք վրա, և այս բոլորի դեպքում անկեղծորեն ուրախ ու սիրալիր մնալ ձեռք հետ, պահպանել անվրդով բարեւորություն ու շատ խաղաղ ատաքինի հատկություններ: Նրանց բնավորության մեջ ամենեւին չարություն չկա, չկա նաև ուխտադրություն. բայց նրանց հարկավոր է մի կերպ դուրս լո-

ղալ, դուրս պրծնել նեխած ճահճից, վորի մեջ նրանց բնկղմել են ուժեղ խեղճը. նրանք գիտեն, վոր թարմ ողի մեջ, վոր այնպես ազատորեն չնչում են այդ խեղճը, կարելի չէ դուրս պրծնել խաբեյության և վորի միջոցով, և ահա նրանք սկսում են խորամանկություն անել, շողքսթթել, խաբել, սկսում են և՛ մանրից, և՛ մեծ դամարով, բայց մշտապես ծածուկ և թափով, իրենց գրպանը դնել ուրիշ բարիքը: Նրանց փճ փուլթ, վոր նա ուրիշի չէ: Չէ վոր հենց իրենցից խլել են այն ամենը, ինչ նրանք ունեցել են, իրենց կամքը և իրենց միտքը:— Եվ ինչպե՞ս նրանք դատեն այն մասին, թե ինչն է ազնիվ և ինչը անազնիվ. ինչպե՞ս չուղել խաբել մյուսին իր անձնական շահի համար»:

Բուրժուազիան մշակել է իր որենքը՝ «Մարդը մարդուն՝ դալ»:

Բաղդակի նշանավոր յերկերից մեկի՝ «Հայր Գորիոյի» հերոս Վորտենը բուրժուական այս որենքն արտահայտել է բավական ցայտուն կերպով: Նա ասում է.

«Տղամարդկանց և կանանց վրա նախեցեք միայն իբրև փոստի ձիերի, վորոնց դուք դեն եք չարտում, վոր սատկեն ամեն մի փողոցում, և դուք կհասնեք ցանկության դադարը»:

Այս է կապիտալիզմի խաղաղ բարոյականությունը: Վորքան ել բուրժուազիան խնամքով այս թաղցրին «սեր դեպի մերձավորը» նյութի վերաբերյալ գա-

նազան բարեալաշտ խոսակցություններով և այլն,—
այս բանը թաղցնել չի կարելի:

Մենք ստեղծում ենք մեր բարոյականությունը,
սոցիալիստական հասարակության բարոյականու-
թյունը: Սոցիալիստական հասարակության հիմնա-
կան ուրենքը շարադրել և ընկեր Ստալինը հետևյալ
նշանավոր խոսքերով.

«...աշխարհի բոլոր ժանդարտեք կապիտալ-
ներից ամենաթանձարժեքն ու ամենալճոտական
կապիտալը մարդիկ են, կադրերը»:

Հոգատարությունը մարդու վերաբերյալ, ուշա-
դրությունը դեպի մարդը դրված են կոմունիստական
կուսակցության և խորհրդային կառավարության աշ-
խատանքի կենտրոնում: Սա նոր, սոցիալիստական
հասարակության բարոյականության ելությունն է:
Ահա թե ինչու մեր առաջարկած ծրագրի նախադիժը
սովորեցնում է յերիտասարդությանը դաստիարակե-
լու իրենց դեպի աշխատավոր մարդիկ ուշադիր վերա-
բերվունք ցույց տալու վուգով:

Բայց դոյությունի ունի՞ արդյոք կոմունիստական
բարոյականություն: Հաճախ բանն այնպես մեծ պատ-
կերացնում, վոր մենք մեր բարոյականությունը չու-
նենք, և շատ հաճախ բուրժուազիան մեզ մեղադրում
է այն բանի համար, վոր մենք, կոմունիստներս, բա-
ցատում ենք ամեն մի բարոյականություն: Բայց սա
միանգամայն սխալ է: Մենք բացասում ենք միայն
կեղծ շահադործողական բարոյականությունը: Մենք
ունենք մեր, կոմունիստական բարոյականությունը:

Ի՞նչ է կոմունիստական բարոյականությունը: Սրա
վերաբերյալ կա Լենինի հետևյալ, միանգամայն սխալ
ցուցումը.

«...մեր բարոյականությունն ամբողջովին
յենթակա չէ պրոլետարիատի դասակարգային
պայքարի շահերին: Մեր բարոյականությունը
յեղակետ ունի պրոլետարիատի դասակարգային
պայքարի շահերը...»

Յեկ մենք մեր կոմունիստական բարոյակա-
նությունը յենթարկում ենք այս խնդրին: Մենք
ասում ենք. բարոյականությունն այն է, ինչ
ծառայում է հին շահադործողական հասարա-
կության խորտակման և բոլոր աշխատավորնե-
րին կոմունիստների նոր հասարակություն
ստեղծող պրոլետարիատի շուրջը համախմբե-
լուն...

Կոմունիստական բարոյականության հիմքում
դրված է պայքարը կոմունիզմի ամրացման ու
ավարտման համար» (XXX հ., էջ 410, 411,
413):

Վորոշ ընկերներ կոմունիստական բարոյականու-
թյունը պատկերացնում են իրբև զանազան կանոնների
հավաքածու, համարյա թե մի հրահանգ, վոր պետք
է նախատեսել մեր յերիտասարդության ամբողջ վար-
մունքը: Սա ճիշտ չէ, սխալ է:

Սուհասարակ հարկավոր է նկատել, վոր չի կարելի
նոր, կոմունիստական մարդու դեմքի ուրվագծմանը
մոտենալ յեղեկով ինչ-վոր ստանդարտ, վերացական

նորմաներից: Մեզ մոտ չատ խոսակցություն ե յեղել նոր մարդու տիպի ու բնավորության մասին, ընդ-վորում պտնվում են մարդիկ, վորոնք գեղարվեստա-կան գրականության մեջ ել ձգտում են նոր մարդուն պատկերել իրեն փայտե վորտների վրա կանգնած ինչ-վոր անձի, վորն ապրում ե համարյա թե հատուկ մշակված հրահանգներով, վորի մոտ ամեն ինչ կա-տարվում ե սլլանով: Ահալստիկ ստացվում ե այն, վոր բոլոր «կոմունիստական առաքինություններն» առկա յեն ե այնուամենայնիվ դուքս ե գալիս վոջ թե կենդանի մարդ, այլ ինչ-վոր «մարդանման բան»:

Ընկեր Ստալինը մեկից ավելի անգամ նախադրու-չացրել ե մեզ բուրժուական գաղափարախոսները վոր-ձերից՝ սոցիալիզմը կերպարանելու իրեն ինչ-վոր դո-բանոց, վորտեղ բոլոր մարդիկ ամբողջովին միատե-սակ են մտածում, միատեսակ կոստյում են հագնում, միեմույն ճաշակն ունեն ե այլն: Ընդհակառակը՝ սոցիալիզմը նշանակում ե մարդկանց անհատականու-թյան մեծագույն ծաղկում, վորտեղ ամեն մեկը կա-րող ե ծափալել իր ընդունակություններն ու տա-ղանդը:

Մեր ծրագիրը համարձակություն ունի հայտարա-րելու, վոր Լենինյան կոմյերիտմիությունը յերիտա-սարդ սերնդի մեջ դաստիարակում ե կոմունիստական բարոյականություն, վորը թույլ ե տալիս մեր մարդ-կանց դառնալու կոմունիստական հասարակությանն արժանի մարդիկ: Կոմյերիտմիությունը դաստիարա-կում ե ստալինյան բնավորությամբ մարդիկ: Յերբ

խոսում ես մեր յերիտասարդության հետ ե հարցնում ես, թե նա ամենից ավելի ինչ հատկություններ կուզե-ր ունենալ, յերիտասարդ սերնդի մեր լավագույն ներկա-յացուցիչներից շատերը պատասխանում են. «Մենք ուզում ենք ունենալ ստալինյան բնավորություն»:

Ի՞նչ ե ստալինյան բնավորությունը: Յիս կար-ծում եմ, վոր ամենից ավելի լավ ե սրան պատասխա-նել հենց ընկեր Ստալինի խոսքերով՝ ասված ի պա-տասխան իր ծննդյան 50-ամյակի առթիվ կուսակցու-թյան, բանվոր դասակարգի ե բոլոր աշխատավորների վողջույնների: Ահա այս նշանավոր խոսքերը, վորոնց մեջ վառ կերպով արտահայտված ե ստալինյան բնա-վորությունը.

«Կարող եք շտարակուսել, ընկերներ, վոր յես պատրաստ եմ առաջիկայում ել նվիրել բան-վոր դասակարգի գործին, պրոլետարական հե-ղափոխության ե համաշխարհային կոմունիզմի գործին իմ բոլոր ուժերը, իմ բոլոր ընդունա-կությունները ե, յեթե կարիք լինի, իմ ամբողջ արյունը՝ կաթիլ առ կաթիլ»:

Անասման նվիրվածությունը բանվոր դասակարգի գործին, յերկաթյա համառությունն ու աննկուն կա-յունությունը պայքարում—բնավորության այս ստա-լինյան գծերն իրեալ են, վոր վողեշնչում են մեր յերիտասարդությանը: Յեվ կոմյերիտմիության մեր ծրագրում խոսվում ե ստալինյան բնավորությամբ յերիտասարդ հեղափոխականները սերունդ դաստիա-րակելու մասին, այնպիսի մարդկանց, վորոնց համար

նպատակի պարզութիւնը, համառութիւնը նպատակին հասնելու մեջ և բնավորութեան կայունութիւնը, վոր խորտակում է բոլոր և ամեն տեսակ խոչընդոտները, հիմնական դժեր են:

Բուրժուազիան մեղ մեղադրում է այն բանի համար, վոր մենք բարոյականութիւն չունենք: Կոմյէնիստիկութեան ծրագրում մենք ասում ենք, վոր մենք ստեղծում ենք մեր, կոմունիստական բարոյականութիւնը: Լենինյան կոմյէնիստիկութիւնը կգտնվի կոմունիստական բարոյականութեան համար, կոմունիստական հասարակութիւն կառուցելու համար մարտնչողներին ստալին շարքերում:

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՅԵՎ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒՄԸ

«Պաշտպանել սեփական հայրենիքը» լուրնդը մըշտապես ուղեկցել է և ուղեկցում է բոլոր բուրժուական կուսակցութիւններին և նրանց յերտառադական կազմակերպութիւններին դործունեյութեանը:

Այս լուրնդով եր մղվում 1914—1918 թ.թ. իմպերիալիստական պատերազմը, այս լուրնդով եր ցարը դեպի պատերազմ քշում ռուս ժողովրդի հակաշական մասսաներին:

Բայց այնպիսի խոսքեր, ինչպիսին են հայրենիք, ծննդավայր, բուրժուազիայի բերնին հնչում են իբրև ծաղր ժողովրդի վրա, վորովհետև արանք նույնպիսի կեղծ են հնչում նրա բերնին, ինչպես և աղատու-

թեան, հավասարութեան և յեղբայրութեան լուրնդները:

Անրի Բարբյուսն իր «Ստալին» գրքում միանգամայն իրավացիորեն գրում է.

«Հայրենիքի պաշտպանութիւնը սրբազան է:

Կան մեծ խոսքեր, վոր կապիտալիզմի խոհանոցը մատուցում է ամեն տեսակ սոռսով: Բայց այս չի նշանակում, թե մենք չենք կարող նրանց վերադարձնել իրենց իսկական իմաստը: Հայրենիքի պաշտպանութիւնն ատելի յե այնտեղ, վորտեղ այն նշանակում է կողոպուտներ, դավթումներ, «յես տեր ևմ, դու՛ ստրուկ», վորտեղ այն նշանակում է քաջացում և ինքնասպանութիւններ, պետական խզրեսխալի առաջին փուլը: Բայց այն կյանքից ել կարևոր է այնտեղ, վորտեղ այն նշանակում է սլոդբեսի փուլ, աղատագրում ստրկութեանից, խիստ անվստահութիւն դիւշատիչ պետութիւններին, վորոնք միայն սխառվակ են վորոնում, միայն մի միջոց՝ հնարելու պատրվակը, վորպեսզի ճգմեն կենդանի սոցիալիզմը»:

Սերը դեպի հայրենիքն ոգտադործում են բուրժուազիայի կառավարող շրջանները չախառաւորներին անդուսպ կերպով շահագործելու, իմպերիալիստական նոր պատերազմներ կազմակերպելու համար:

Իմպերիալիստական պատերազմի տարիներին բուլղիկներին կուսակցութիւնը կողմնակից եր, վոր Ռուսաստանը սխառվի այս պատերազմում: Բուլղիկները

կուսակցութիւնը կողմնակից եր, վոր հայրենական բուրժուազիան պարտովի այս պատերազմում, վորպէս-դի խմբերիախտական պատերազմից անցնել քաղաքացիական պատերազմի:

Բոլշևիկները կուսակցութիւնը քիչ մեղադրանքներ չկրեց պանդան աշտես կոչված սոցիալիստական կուսակցութիւնները կողմից, վորոնք պատերազմի առաջին խի որից դավաճանեցին բանվոր դատակար-դի դործին, կանդնեցին իրենց բուրժուազիայի պաշտ-պանութեան դիրքում, բայց բոլշևիկներին մեղադրում եին իբրե թե հայրենիքին դավաճանելու մեջ և այլն: Բոլշևիկները կուսակցութիւնը Լենինի գլխավորու-թեամբ միակ կուսակցութիւնն եր, վոր համառա-րիւմ եր սրբոյնտարական ինտերնացիոնալիզմին, միակ կուսակցութիւնը, վոր բանվորներին ու դուռացիներ-րին պարզաբանում եր կապիտալիստական հայրենիքի պաշտպանութեան լողունդի ամբողջ կեղծիքը, հայ-րենիք, վորտեղ աճեն ինչ պատկանում ե մի խումբ կապիտալիստները ու կալվածատերերը, միակ կու-սակցութիւնը, վոր աղարարեց խմբերիախտական պատերազմը քաղաքացիական պատերազմի վերածե-լու լողունդը:

Սկսած այն ժամանակից, յերբ 1917 թ. հոկտեմ-բերին իշխանութիւնն անցավ սրբոյնտարիատի ձեռքը, բոլշևիկները կուսակցութիւնը բացահայտորեն աղ-դարարեց սոցիալիստական հայրենիքի պաշտպանու-թեան լողունդը: Այս լողունդը բանվորների ու դուռ-դացիների համար դարձավ յերկաթյա որենք ինտեր-

վենտների, սպիտակ-գլարդիական գեներալների դեմ պայքարելու բոլոր տարիներին:

Բոլշևիկների կուսակցութիւնը, Լենինն ու Ստա-լինը դիմում եին ժողովրդին՝ կոչ անելով պաշտ-պանել սոցիալիստական հայրենիքը:

1918 թ. փետրվարի 21-ին, այն մոմենտին, յերբ գերմանացիք Բրեստ-Լիտովսկի դաշնագիրն ստորա-գրելու ժամանակ Տրոցկու դավաճանական վարմուն-քի հետեանքով սկսեցին իրենց շեշտակի հարձակու-մը, Լենինը դիմեց աշխատավոր մասսաներին հետե-մը, Լենինը դիմեց աշխատավոր մասսաներին հետե-մը, Լենինը դիմեց աշխատավոր մասսաներին հետե-մը: «Սոցիալիստական հայրենիքը վտան-գի մեջ ե: Կեցցե սոցիալիստական հայրենիքը»: Իբրե մարտակոչ են հնչում Լենինի այս նշանավոր խոսքե-րը: Լենինյան այս կոչը մեկից ավելի անգամ և հըն-չել իբրե թորհրդային հանրապետութեան աշխատա-վորների կողմից իրենց սոցիալիստական հայրենիքը հերոսաբար պաշտպանելու ազդանշան: Այս լողունդը մշտապես ամենամարտական լողունդն ե յեղել նաե խորհրդային յերկաթադուրութեան, Լենինյան կոմյե-րիտմիութեան համար: Լենինյան կոմյերիտմիութե-ան ամբողջ պատմութիւնն անխղիւղորեն կապ-ված ե իրենց սոցիալիստական հայրենիքի պաշտ-պանութեան համար աշխատավորների պայքարի հետ: Մարտական կարմիր դրոշի շքանշանը, վորով պար-գեատրված ե կոմյերիտմիութիւնը, արժանավոր պարգև ե քաղաքացիական պատերազմի տարիներին կոմյերիտականների յուրաքանչեւ հերոսութեան հա-մար:

Խորհրդային յերիտասարդությունը, ինչպես և նախ-
բող ժողովուրդը պրոլետարական Մեծ հեղափոխու-
թյան հետևանքով ձեռք բերեց իր սոցիալիստական
հայրենիքը:

«Անցյալում մենք չունեցինք և չեյինք եւ կա-
րող ունենալ հայրենիք,— ասել և ընկեր Ստա-
լինը:— Սակայն այժմ, յերբ մենք տապալել
ենք կապիտալիզմը, իսկ իշխանությունը մեզ
մոտ բանվորական և,— մենք հայրենիք ունենք
և մենք կաշտպանենք նրա անկախությունը»
(«Լենինիզմի հարցեր», ռուս. եջ 445):

Ահա թե ինչու մեր ծրագիրն ամբողջ բանությամբ
դնում է խորհրդային յերիտասարդության միջ ձայ-
րեմախորքյան գգացումնքը դաստիարակելու հարցը:

Խորհրդային հայրենասիրության ելությունն է.
անսահման սերը դեպի հայրենիքը, դեպի մեր մեծ
յերկրում ապրող ժողովուրդները, նրան քշումսների
ամեն մի հարձակումից պաշտպանելու և նրա ռազմա-
կան, տնտեսական ու կուլտուրական հզորությունն
ամրացնելու պատրաստակամությունը:

Ինչո՞ւ մենք մեր յերկրի հայրենասերներն ենք:
Մենք մեր յերկրի հայրենասերներն ենք այն պատճա-
ռով, վոր սա միակ յերկիրն է, վորտեղ սոցիալիզմը
հաղթել է, վորտեղ վոչնչացված է մարդու շահագոր-
ծումը մարդու ձեռքով, վորտեղ դործնապես իրակա-
նացված են Մարքսի, Ենգելսի, Լենինի, Ստալինի մեծ
դադափառները. վորտեղ մարմնավորված են պրոլե-
տարների ու աշխատավոր մարդկության բոլոր լա-

վադույն մտադրությունները, վոր դարեր չարունակ
սլայքար և մղում իր ազատագրության համար: Այս
յերկրի բանվոր դասակարգն ստեղծել է աշխարհի
հզոր և մեծ կուսակցություն, վորպիսին Համալիու-
թենական կոմունիստական (բուլղակիների) կուսակ-
ցությունն է, վորն իրականացրել է յերկրի այս վե-
րափոխությունը: Մեր ժողովուրդն ամբողջ աշխար-
հին տվել է պրոլետարիատի ու աշխատավոր մարդ-
կության այնպիսի առաջնորդներ, վորպիսին եր մեծ
Լենինը և վորպիսին հանգիստանում է ընկեր Ստալինը:
(Ծափահարություն):

Մենք մեր հայրենիքի պատրիոտներն ենք, քանի
վոր նա ժողովուրդներն մեծ բարեկամության նմուշն
է: Խորհրդային պատրիոտիզմը վոչ մի ընդհանուր
բան չունի բուրժուական նացիոնալիզմի հետ: Խոր-
հրդային պատրիոտիզմն ի մի յե համախմբում Խոր-
հրդային Սոցիալիստական Հանրապետությունների
Միության մեջ բնակվող 180 ազգություն: Յեթե կա-
պիտալիստական յերկիրներում այսպես կոչված «սեր
գեպի հայրենիքը» լողումը անջատում է դանազան
ժողովուրդների, նրանց ճակատ-ճակատի խիբլով հա-
նուն իմպերիալիստների շահերի, ապա մեզ մոտ,
ընդհակառակը, իր սոցիալիստական հայրենիքի
պաշտպանության և տիրո լողումը համախմբում ու
միավորում է Խորհրդային Միության բոլոր ժողո-
վուրդներին:

Մենք մեր յերկրի հայրենասերներն ենք, վորով-
հետեւ նա համայն միջազգային պրոլետարիատի հե-

նարանն և կապիտալիստներին լծի դեմ պայքարելու :

Մեր յերկրի մեծ հայրենասեր ընկեր Ստալինը մեկից հալելի անգամ և սովորեցրել մեզ սոցիալիստական հայրենիքի ամրացման մեր պայքարի ամեն մի փուլը շարժապետի միջազգային պրոլետարական հեղափոխության ամբողջ դործի հետ : Հենց նրան ևն պատկանում հետևյալ նշանավոր խոսքերը .

«Մենք պետք և առաջ դնանք այնպես , վոր ամբողջ աշխարհի բանվոր դասակարգը , նայելով մեզ , կարողանա ասել . ահա նա , իմ առաջավոր ջոկատը , ահա նա , իմ հարվածային բրիգադը , ահա նա , իմ բանվորական իշխանությունը , ահա նա , իմ հայրենիքը ,— նրանք իրենց դործը՝ մեր դործը լավ լեն անում , պաշտպանենք նրանց կապիտալիստների դեմ և բոլորեցենք համաշխարհային հեղափոխության դործը» («Լենինի խոսքերը» , ռուս . եջ 446) :

Մեր սոցիալիստական հայրենիքի պաշտպանությունը , սերը դեպի իր հայրենիքը լիովին համապատասխանում և մեր ինտերնացիոնալ պարտականություններին : Լենինը դեռևս 1918 թ . գրում եր .

«Հենց միջազգային սոցիալիզմի հետ «կապերն ամրացնելու» շահերի տեսակետից պարտադիր և պաշտպանել սոցիալիստական հայրենիքը» (XXII հ . , հայ . եջ 669) :

Մեր յերկրը համայն աշխարհի կեղեքվածներին և շահագործվող ժողովուրդներին փարոսն և , հույսը : Մեր սոցիալիստական հայրենիքի ամրացումը մեր ին-

տերնացիոնալ պարտականությունն և : Այս և մեր պարտականությունը միջազգային պրոլետարիատի հանդեպ :

Ահա թե ինչու մեր ծրագրին այնքան մեծ ուշադրություն և նվիրում պաշտպանությունը , ինչպես Միությունը դինված ուժերի ամրացմանը : Ծրագրի , ինչպես դուք գիտեք , ամբողջ լայնությունը կոնկրետ խնդիրներ և դնում կոմյերիստիկության ռադիկալ աշխատանքի անսպառելի , խնդիրներ , վորոնք վերջին հաշվով հանդում են այն բանին , վոր կոմյերիստիկությունը մեր յերիտասարդությունից պետք և դաստիարակի Բանվորա-դրուցական կարմիր Բանակի համար իրիզախ մարտիկներ :

Հիմնականում սրանք են , ընկերներ , կոմյերիստիկության կենտրոնի անունից ձեզ առաջարկվող ՀամԿՅԵՄ ծրագրի նախագծի դրույթները :

ԾՐԱԳԻՐԸ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԲՈՂՇԵՎԿԻՅԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ Ե

Ընդունելով ծրագրի , կոմյերիստականները պետք և խման , թե ինչպես և մեր բոլորիկյան կուսակցությունը , ինչպես են Լենինն ու Ստալինը վերաբերվում ծրագրին առհասարակ : Հարկավոր և նկատի ունենալ , վոր բոլորիկները ծրագրին վերաբերվում են միանգամայն այլ կերպ , քան II Ինտերնացիոնալի սպորտունիստական կուսակցությունները , վորոնք

իրենց ուղորտունիստական եյությունը թաղցնում են ճարպկորեն կազմված ծրագրերով:

Հեղափոխական պայքարի պատմությունը քիչ փաստեր չի լմացել այսպես կոչված սոցիալիստական կուսակցությունների կողմից աշխատավոր մասսաներին ամենապարզ կերպով խաբելու վերաբերյալ, կուսակցություններ, վորոնք այս խաբելությունը թաղցրել են «մարքսիստական» ֆրազներով դարգարված ծրագրերով:

Վերցնենք թեկուզ II Ինտերնացիոնալի քաղաքական կուսակցությունների դործունեյությունը: Մի՞թե նա չի ներկայացնում մի տիպիկ, խորապես ուղորտունիստական վերաբերմունք դեպի ծրագրեր սոսկ իբրեւ մի միջոց՝ դատարկ, դեմագոգիկ խոստումներով ու լոզունգներով մասսաներին իր կողմը դրամելու համար:

Մարքսն ու Ենդելսը, վորոնք քիչ ուժ չեն դործագրել ուղորտունիստների դեմ պայքարելու համար, բացառիկ ուժով մերկացրել են ծրագրային հարցերին ցույց տրվող վերաբերմունքի այս ուղորտունիստական եյությունը: Ուղորտունիստների կարծիքով, հեղափար դրում էյին նրանք:

«Ծրագրից հարկավոր չե հրաժարվել. միայն նրա իրականացումը պետք է հետաձգվի անորոշ ժամանակով: Այն ընդունում են, բայց, իսկապես, վոչ թե իրենց համար, վոչ թե նրա համար, վոր հետեւեն նրան իրենց կյանքի ընթացքում, այլ նրա համար միայն, վոր

այն կռակեն զավակներին ու թոռներին: Իսկ առայժմ «բոլոր ուժերը և ամբողջ եներդիան» դործագրում են ամեն մի դատարկ բանի և կոսպիտալիստական հասարակարգի խղճուկ և կարկառման վրա, վորպեսզի թվա, թե իբր այնուամենայնիվ մի բան ձեռնարկվում է, և վորպեսզի միևնույն ժամանակ չվախեցնեն բուրժուազիային» (Մարքս և Ենգելս—Ա. Բեքելին, Վ. Լիբկնեխտին, Վ. Բրակկեյին և ուրիշն., «Մարքսի և Ենգելսի արխիվ», I (VI) հ., էջ 152):

Մարքսի և Ենգելսի խոսքերը չափազանց հրատապ են: Նրանք այսոր ել հնչում են այնպիսի սրությամբ, ինչպես հեղափոխական շարժման դարգացման արշալուսին:

Ուղորտունիստները յերբեք հոգ չեն տարել և չեն տանում ծրագրի թեորիական տոկունության վերաբերյալ, վորովհետեւ նրանք, ընկեր Ստալինի արտահայտությամբ, մատուցում են

«...ամբողջական հեղափոխական թեորիայի վոխարեն՝ հակառական թեորիական դրույթներ ու այնպիսի թեորիաների բեկորներ, վորոնք կտրվել են մասսաների կենդանի հեղափոխական պայքարից և դարձել խախուռ դոգմաներ» («Լենինիզմի հարցեր», ռուս. էջ 8):

Ուղորտունիստները ձգտում են իրենց հակահեղափոխական եյությունը թաղցնել փարթամ ֆրազներով, բարձրագույն լոզունգներով: Նրանց ձեռքում ծրա-

դերն աշխատավոր մասսաների խաբեության դոր-
ծիք և, վորովհետև իրականում նրանք չեն ել մա-
ծում այն իրոք կենսագործելու, նրա կատարման մա-
սին:

Իսկ ի՞նչ է ծրագիրը հեղափոխական ըմբռնումով
և վո՞րն է բոլշևիկները վերաբերմունքը գեպի պրո-
լետարական հեղափոխական պայքարի ծրագրի մշա-
կումը:

Բոլշևիկյան կուսակցության հիմնադիր Լենինը
1903 թ. գրած իր «Գյուղական չբավորությանը»
բրոշյուրում պարզաբանում էր գյուղացիներին, թե
ինչ է ուզում սոցիալ-դեմոկրատական կուսակցու-
թյունը և ինչի համար են սոցիալ-դեմոկրատներն ուր-
վագծում իրենց ծրագիրը: Նա գրում էր.

«Վորպեսզի ամբողջ ժողովուրդն իմանա, թե
ինչ են սոցիալ-դեմոկրատները և ինչ են ուզում
նրանք, սոցիալ-դեմոկրատները կազմել են իրենց
ծրագիրը: Ծրագիր նշանակում է այն ամենի
կարճ, պարզ ու հստակ հայտարարումը, ինչի
ձգտում է կուսակցությունը և ինչի համար նա
պայքարում է» (V հ., էջ 290):

Ահա թե ինչ է ծրագիրը: Այն ծրագիրը, վոր մենք
առաջարկում ենք ներկա համադումարին, այն ամենի
հստակ, սրբող հայտարարումն է, ինչի համար պայ-
քարում է Լենինյան կոմյերիտմիությունը, ինչ նա
պահանջում է իր աշխատանքի ընթացքում կոմյերի-
տականներից, վորպեսզի վոչ միայն խՍՀՄ բոլոր ժո-
ղովուրդները, այլև ամբողջ աշխարհի աշխատավոր-

ները, ամենից առաջ աշխատավոր յերիտասարդու-
թյունը, իմանան, թե ինչ նպատակներ ենք դնում
մենք մեր առաջ, ինչ միջոցներով մենք պետք է դա-
տարակենք Միության հասունացող սերնդին կոմու-
նիզմի վոգով. վորպեսզի Լենինյան կոմյերիտմիության
դրոշի տակ ընթացող ամբողջ յերիտասարդության
համար պարզ լինի, թե նա այդ դրոշի տակ ինչ պայ-
քար պետք է կրի և ինչպիսին պիտի լինի ՀամԼԿՅՑՄ
չարքերն ընդունվող ամեն վոք:

Հայտնի չէ, վոր բուրժուական կուսակցություն-
ները և նրանց պատանեկական կազմակերպություն-
ներն իրենց ծրագիրը սովորաբար բաժանում են մի-
ջանի մասի. մի մասը պետք է համապատասխանի
թեորիական պահանջներին. — սա, այսպես ասած՝ թեո-
րիական ծրագիրն է. մյուս մասը պետք է համապա-
տասխանի ագիտացիոն պահանջներին, — սա, այս-
պես ասած՝ մասսաների մեջ ագիտացիա անելու ծրա-
գիրն է:

Ուրիշ բան է մեր կուսակցությունը: Նա յերբեք չի
ունեցել, չի ունենում և չի ունենա յերկու ծրագիր,
նրա լողոմնները յերբեք չեն տարբերվում կուսակ-
ցության իսկական մտադրություններից: Մեր կուսակ-
ցությունը ամբողջ է և տալիս է միայն աշխարհի ըն-
դունդներ, վորոնք համապատասխանում են իրակա-
նության:

Ընկեր Ստալինն այս մասին խոսել է բավականա-
չափ պարզ: Պատասխանելով իրեն տրված հարցին,
թե «բանվորա-գյուղացիական կառավարությունը վա-
ս-

տաղան, թե իբրև ազիտացիոն լողունգ ե», նա ասել է .

«Այսպիսի հարցադրման դեպքում դուրս ե գալիս, վոր մեր կուսակցությունը կարող ե տալ ներքուստ կեղծ լողունգներ, վորոնք իրականում անանկ են, վորոնց չի հավատում կուսացությունըն ինքը, բայց վորոնց այնուամենայնիվ կուսակցությունը դործի յե գնում մասսաներին խաբելու համար: Այսպես կարող են վարվել եսեներնը, մենչեիկները, բուրժուական գեմուկրասները, քանի վոր խոսքի ու դործի տարբերությունը և մասսաների խաբելությունն այս մահացող կուսակցությունների հիմնական դործիքներնց մեկն ե: Բայց մեր կուսակցությունը յերբեք և վոչ մի պայմանում չի կարող այսպես դնել հարցը, վորովհետև նա մարքսիստական կուսակցություն ե, լենինյան կուսակցություն, վերընթաց կուսակցություն, վորն իր ուժը քաղում ե այն բանից, վոր նրա խոսքն ու դործը չեն տարբերվում միմյանցից, նա չի խաբում մասսաներին, նա մասսաներին ասում ե միայն ճշմարտությունը և իր քաղաքականությունը կառուցում ե վոչ թե դեմագոգիայի, այլ դասակարգային ուժերի գիտական վերլուծության վրա» («Լենինիգմի հարցեր» Գրգ. հրատ., էջ 238):

Մեր կուսակցությունը յերբեք չի խաբում մասսաներին և մասսաներին ասում ե միայն ճշմարտությունը: Նա իր քաղաքականությունը կառուցում ե վոչ

թե դեմագոգիայի, այլ դասակարգային ուժերի գիտական վերլուծության վրա: Դուք գիտեք, վոր մեր կոմունիստական կուսակցության ծրագրում չկա մի կետ, վորը նա ինչպես հարկն ե չիրականացներ:

Հենց այս սկզբունքներն Կլ դրված են մեր ծրագրի հիմքում: Մեր ծրագիրը հիմնված ե Մարքսի-Ենգելսի-Լենինի-Ստալինի ուսմունքի վրա: Նրա թեորիական մասից ել բղխում են Միության գործնական խնդիրները. այն բոլորը, ինչ դրված ե նրանում, հիմնավորված ե դասակարգային պայքարի վորձով, և նրա ամեն մի կետը վոչ միայն կարող ե իրականացվել, այլև անպայման կիրականացվի:

Ծրագրի նախագծի քննարկման պրոցեսում համագումարի նախորդակին մի շարք առաջարկներ արվեցին: Շատ կոմյերիտականներ առաջադրեցին մի շարք կոնկրետ գործնական հարցեր, առաջարկելով դրանք մտցնել ծրագրի մեջ: Նրանք բոլորը չե, վոր արժանի չեն ծրագրի մեջ մտցվելու, թեև նրանց մեծամասնությունը գործնական արժեք ունի:

Այստեղ մենք պետք ե առաջնորդվենք Լենինի հետևյալ ցուցումով ծրագրի կազմելու առթիվ .

«Ծրագիրը հո հրահանգ չե. ծրագրի պետք ե ընդգրկի ամբողջ շարժումը, իսկ իրականում, իհարկե, հարկ ե լինում առաջին պլանի վրա մղելու շարժման մերթ մեկ կողմը, մերթ մյուսը»: (II հ., էջ 527):

Ծրագրի, ճշգրիտ և պարզ շարադրելով, թե ինչ նպատակներ ե հետապնդում մեր կազմակերպություն-

նը, նշեւով նրա պայքարի ուղին, չի կարող նման
լինել հրահանգի, վորի մեջ ամբողջ պայքարը կարծես
կարգավորված է և առաջուց նախատեսված: Այն ժա-
մանակ ծրագիրը չէր լինի պարզ ու նպատակասլաց
փաստաթղթի և յերկտասարդությունը չէր կարող տես-
նել նրա հիմնական մտքերը:

Չենց այս պատճառով է, վոր ձեր ուշադրությանն
առաջարկվող ծրագիրը չի շոշափում մի ամբողջ շարք՝
գործնական տեսակետից թերևս շատ մեծ ու լուրջ՝
հարցեր, այլ նա, ինչպես պահանջում էր Լենինը,
վերցնում է շարժումը ամբողջությամբ և նրա հիմնա-
կան խնդիրները:

Ահա թե ինչու կոմյերիտակցության կենտկոմը չի
տարակուսում, վոր իր առաջարկած Լենինյան կոմյե-
րիտակցության ծրագիրը համապատասխան կլինի միա-
համուռ կերպով: Մենք համոզված ենք, վոր կոմյե-
րիտակցությունը կասրահովի նրա լիակատար կենսա-
գործումը:

Մեր ծրագիրը կոմյերիտական ցեղի բացահայտո-
րենն պարզած դրոշն է, խՍՀՄ աշխատավորության
ստալինյան յերկտասարդ սերնդի դրոշը, մի սերունդ,
վորին դաստիարակում է բոլշևիկներին մեր փառապանծ
կոմունիստական կուսակցությունը մեծ Ստալինի
գլխավորությամբ: (Բուռն, յերկարատև ծափահա-
րություն):

Թարգմ. Մ. Զաֆարյան, խմբ. Ա. Բզնունի,
տի. խմբ. Ս. Խաչատրյան, սրբագրիչ Ա. Տ.-Մկրտչյան

Գլավիլիտի լիազոր Շ—1085, հրատ. № 389,
պատվ. № 258, տիրած 4000, ինդեքս ^{П-84}_{PK}

Հանձնված է արտադրության 9/VIII 36 թ.
ստորագրված է տպագրության 3/IX 36 թ.
Դիմը 60 կ.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

ԳԻՆԸ 60 Կ.

613

ФАЙНБЕРГ
О ПРОГРАММЕ ВЛКСМ
Армпартиздат, Ереван

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0191435

